

**ROZPORZĄDZENIE Nr 13**  
**WOJEWODY MAZOWIECKIEGO**  
**z dnia 16 kwietnia 2004 r.**

**w sprawie ustanowienia planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im.  
Czesława Łaszka na okres 20 lat**

*Na podstawie art. 13a ust. 6 ustawy z dnia 16 października 1991 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001r. Nr 99, poz. 1079, Nr 100, poz. 1085, Nr 110, poz. 1189; Nr 145, poz. 1623, z 2002r. Nr 130, poz. 1112 oraz z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162 poz. 1568 i Nr 203, poz. 1166) zarządza się, co następuje:*

**§ 1.**

1. Ustanawia się na okres 20 lat plan ochrony dla Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka, zwany dalej planem ochrony.
2. Część opisowa planu ochrony stanowi załącznik nr 1
3. Mapa Mazowieckiego Parku Krajobrazowego i. Czesław Łaszka stanowi załącznik nr 2
4. Strefa terenów osadniczych stanowi załącznik nr 3

**§ 2.**

Nadzór nad wykonaniem rozporządzenia powierza się Wojewódzkiemu Konserwatorowi Przyrody.

**§ 3.**

Rozporządzenie podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach i powiatach, których dotyczy.

**§ 4.**

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

**WOJEWODA MAZOWIECKI**

*Załącznik Nr 1  
do ROZPORZĄDZENIA Nr 13  
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO  
z dnia 16 kwietnia 2004r.*

**Część opisowa planu ochrony  
dla  
Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka**

**Rozdział 1**

**DANE OGÓLNE**

**§ 1.**

Podstawą prawną działania Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka, zwanego dalej Parkiem, jest:

Rozporządzenie Nr 38a Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 stycznia 2001 r. w sprawie utworzenia Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 31 stycznia 2001 r. Nr 13, poz. 118 oraz z 2002 r. Nr 236, poz. 6012).

**§ 2.**

**Podstawowe dane o Parku:**

1. Powierzchnia Parku wynosi 15 710 ha, w tym:

Rodzaje użytków	ha	%
Grunty leśne	11 858	75,5
Użytki rolne, w tym:	3 346	21,3
- grunty orne	1780	53,2
- sady	49	1,5
- trwałe użytki zielone	1517	45,3
Wody	80	0,5
Grunty trwale zainwestowane	283	1,8
Grunty zadrzewione na terenach zabudowanych	47	0,3
Nieuzytki	96	0,6

2. Park położony jest w całości w województwie mazowieckim w następujących jednostkach administracyjnych:

- 1) dzielnicy Wawer m. st. Warszawy,
- 2) dzielnicy Wesoła m. st. Warszawy,
- 3) miście Otwocku,
- 4) miście Józefów,
- 5) miście i gminie Karczew,
- 6) gminie Celestynów,
- 7) gminie Wiązowna,
- 8) gminie Kołbiel,
- 9) gminie Sobienie - Jeziory,
- 10) gminie Osieck .

3. Według podziału fizyczno-geograficznego Polski [Kondracki J. 1994] Park położony jest w makroregionie Nizina Środkowomazowiecka (318.7); mezoregiony: Równina Wołomińska (318.78) Równina Garwolińska (318.79) i Dolina Środkowej Wisły (318.75).

4. Według obowiązującego podziału kraju na krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne, Park należy do IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej, 3 Dzielnic Równiny Warszawsko-Kutnowskiej - Mezoregionu Doliny Środkowej Wisły, 5 Dzielnic Niziny Podlaskiej i Wysoczyzny Siedleckiej - Mezoregionu Równiny Wołomińsko-Garwolińskiej.

5. Według podziału geobotanicznego Polski (J. Matuszkiewicz 1993) Park należy do działu Mazowiecko-Poleskiego, Poddziału Mazowieckiego, w Krainie Południowomazowieckiej – część Parku w Okręgu doliny Wisły „Puławy Warszawy, część wschodnia zaś w Okręgu Równiny Wołomińskiej.

6. Granice Parku obejmują równinę morenową z zespołami zalesionych wydm, ekosystemy podmokłe, w tym torfowiska, kompleksy leśne, śródleśne tereny otwarte stanowiące mozaikę polno-łąkowo-osadniczą oraz małe wiejskie układy osadnicze.

### § 3.

#### **Stan środowiska:**

- 1) występują drobne ciekłe oraz oczka wodne o nierozpoznanym stanie zanieczyszczeń,
- 2) stan zanieczyszczeń powietrza nie przekracza dopuszczalnych norm,
- 3) gleby nie są skażone,
- 4) stan zdrowotności drzewostanów leśnych nie budzi zastrzeżeń.

### § 4.

#### **Podstawową infrastrukturę w Parku stanowią:**

- 1) drogi:
  - a) krajowe:
    - nr 2 (E 30), tzw. „Trakt Brzeski” (w granicach m. st. Warszawy ul. B.Czecha), dwujezdniowa, o długości na obszarze Parku 6 km 250 m,
    - nr 50, jednojezdniowa, o długości na obszarze Parku 17 km,
    - planowana trasa szybkiego ruchu (ewentualnie autostrada), przecinająca północną część Parku,
  - b) gminne, w większości o nieutwardzonej nawierzchni,
  - c) parkingi,
- 2) systemy elektroenergetyczne:
  - a) linie wysokiego napięcia 400 kV, 150 kV,
  - b) linie średniego napięcia,
- 3) sieci wodociągowe – posiada je większa część układów osadniczych; brak sieci kanalizacyjno-sanitarnych i deszczowych.

### § 5.

#### **W Parku występują następujące formy własności gruntów:**

- 1) udział w całym obszarze Parku :
  - a) Skarbu Państwa 35,0 %
  - b) mienia gminnego 8,0%
  - c) osób fizycznych 57,0%
- 2) udział w gruntach leśnych:

a) lasy Skarbu Państwa	45,2%
b) lasy komunalne	10,2%
c) lasy prywatne	44,6%

#### § 6.

Park zamieszkuje ok. 2100 mieszkańców w jednostkach osadniczych położonych całkowicie lub częściowo w Parku.

## Rozdział 2

### CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA STANU PRZYRODY

#### § 7.

**W Parku występują następujące gleby:**

- 1) leśne:
  - a) brunatne,
  - b) bielicowe,
  - c) torfowe i murszowe,
  - d) czarne ziemie i płowe,
- 2) rolnicze:
  - a) III klasy,
  - b) IV klasa,
  - c) V klasa,
  - d) VI klasa.

#### § 8.

**W Parku występują następujące ekosystemy:**

- |  |           |
|--|-----------|
| 1) leśne                                 | 11 858 ha |
| 2) wodne                                 | 80 ha     |
| 3) torfowiskowe i łąkowe                 | 1 614 ha  |
| 4) polne                                 | 1 779 ha  |
| 5) pozostałe (w tym ruderalne) osadnicze | 838 ha.   |

#### § 9.

**W Parku występują następujące główne siedliska przyrodnicze:**

- 1) siedliska leśne:

Bór suchy	<i>Cladonio-Pinetum</i>
Bór świeży	<i>Leucobryo-Pinetum, Peucedano-Pinetum</i>
Bór wilgotny	<i>Molinio-Pinetum</i>
Bór bagienny	<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>
Bór mieszany świeży	<i>Quercu roboris-Pinetum typicum, Serratulo-Pinetum</i>
Bór mieszany wilgotny	<i>Quercu roboris-Pinetum molinietosum</i>
Bór mieszany bagienny	<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum molinietosum</i>
Las mieszany świeży	<i>Potentillo albae-Quercetum</i>
Las świeży	<i>Tilio-Carpinetum</i>
Las wilgotny	<i>Tilio-Carpinetum stachyetosum</i>

Ols  
Ols jesionowy  
Ols

*Sphagno-Alnetum*  
*Fraxino-Alnetum*  
*Ribeso nigri-Alnetum*

2) siedliska nieleśne:

Wydmy śródlądowe z murawami  
szczotlichowymi  
Śródlądowe murawy napiaskowe  
Łąki mokre  
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe  
Mokre łąki użytkowane ekstensywnie

Niżowe łąki użytkowane ekstensywnie  
Pła mszarne  
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska  
Szuwary wielkoturzycowe

Starorzeczca i inne naturalne zbiorniki eutroficzne  
Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne

Murawy bliźniczkowe

*Spergulo vernalis-Corynephorum*

Związek: *Koelerion glaucae*

Związek: *Calthion*

Związek: *Molinion*

Zespoły: *Cirsio-Polygonetum*,  
*Cirsietum rivularis*

*Arrhenatheretum medioeuropaeum*

Związek: *Rhynchosporion albae*

Związek: *Caricion lasiocarpae*

Związek: *Magnocaricion*, w tym  
takie zespoły, jak np.: *Caricetum*  
*ripariae*, *C. appropinquatae*, *C.*  
*acutiformis*, *Caricetum gracilis*,  
*Caricetum elatae*

Związki: *Nymphaeion* i *Potamion*

Klasa: *Utricularietea intermedio-*  
*minoris*

Rząd: *Nardetalia*

§ 10.

**Rośliny rzadkie i podlegające prawnej ochronie gatunkowej:**

L.p.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status ochronny*
1.	Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	(Ch)
2.	Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Ch
3.	Bodziszek czerwony	<i>Geranium sanguineum</i>	R
4.	Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	(Ch)
5.	Borówka bagienna	<i>Vaccinium uliginosum</i>	R
6.	Brzoza niska	<i>Betula humilis</i>	Ch, PCzK, LRZ
7.	Bukwica lekarska	<i>Betonica officinalis</i>	R
8.	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>	(Ch)
9.	Czartawa drobna	<i>Circaea alpina</i>	R
10.	Czermień błotna	<i>Calla palustris</i>	R
11.	Driakiew żółtawa	<i>Scabiosa ochroleuca</i>	R
12.	Dziurawiec skąpolistny	<i>Hypericum montanum</i>	R
13.	Dziewięciornik błotny	<i>Parnassia palustris</i>	R
14.	Goryczka wąskolistna	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Ch, LRZ HB
15.	Goździk kartuzek	<i>Dianthus carthusianorum</i>	(Ch)
16.	Goździk kropkowany	<i>Dianthus deltoides</i>	(Ch)
17.	Goździk piaskowy	<i>Dianthus arenarius</i>	Ch
18.	Goździk pyszny	<i>Dianthus superbus</i>	Ch, LRZ
19.	Grażel żółty	<i>Nuphar luteum</i>	Ch
20.	Gruszyca jednostronna	<i>Orthilia secunda</i>	R
21.	Gruszyca okrągłolistna	<i>Pyrola rotundifolia</i>	R
22.	Gruszyca mniejsza	<i>Pyrola minor</i>	R
23.	Grzybień białe	<i>Nymphaea alba</i>	Ch
24.	Jeżogłówka najmniejsza	<i>Sparganium minimum</i>	R

25.	Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	(Ch)
26.	Kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	(Ch)
27.	Kokorycz pełna	<i>Corydalis solida</i>	R
28.	Konwalia majowa	<i>Convallaria maialis</i>	(Ch)
29.	Kopytnik pospolity	<i>Asarum europaeum</i>	(Ch)
30.	Kosaciec syberyjski	<i>Iris sibirica</i>	Ch, LRZ
31.	Kozłek całolistny	<i>Valeriana simplicifolia</i>	R
32.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Ch
33.	Kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i>	(Ch)
34.	Krwawnik kichawiec	<i>Achillea ptarmica</i>	R
35.	Lepnica wąskopłatkowa	<i>Silene otites</i>	R
36.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Ch
37.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Ch
38.	Mącznica lekarska	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Ch
39.	Miodunka wąskolistna	<i>Pulmonaria angustifolia</i>	R
40.	Modrzewnica zwyczajna	<i>Andromeda polifolia</i>	R
41.	Nasięźrzał pospolity	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	R
42.	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	(Ch)
43.	Nerecznica grzebieniasta	<i>Dryopteris cristata</i>	LRZ
44.	Orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Ch
45.	Ostrożeń łąkowy	<i>Cirsium rivulare</i>	R
46.	Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	Ch
47.	Pierwiosnka lekarska	<i>Primula veris</i>	(Ch)
48.	Pięciornik biały	<i>Potentilla alba</i>	R
49.	Pływacz zwyczajny	<i>Utricularia vulgaris</i>	R
50.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Ch
51.	Pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>	Ch
52.	Porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum</i>	(Ch)
53.	Postonek rozestany	<i>Helianthemum nummularium subsp. obscurum</i>	R
54.	Pajęcznica gałęzista	<i>Anthericum ramosum</i>	R
55.	Przytulia Schultesa	<i>Galium schultesi</i>	R
56.	Przygielka biała	<i>Rhynchospora alba</i>	R
57.	Przylaszczka pospolita	<i>Hepatica nobilis</i>	(Ch)
58.	Rojnik pospolity	<i>Jovibarba sobolifera</i>	Ch
59.	Rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	Ch, LRZ
60.	Rosiczka pośrednia	<i>Drosera intermedia</i>	Ch, LRZ
61.	Rutewka wąskolistna	<i>Thalictrum lucidum</i>	R
62.	Rozchodnik wielki	<i>Sedum maximum</i>	R
63.	Rutewka orlikolistna	<i>Thalictrum aquilegifolium</i>	R
64.	Salwinia pływająca	<i>Salvinia natans</i>	Ch, KBe, LRZ
65.	Sasanka łąkowa	<i>Pulsatilla pratensis</i>	Ch
66.	Siedmiopalecznik błotny	<i>Comarum palustre</i>	R
67.	Sit drobny	<i>Juncus bulbosus</i>	R
68.	Sit cienki	<i>Juncus filiformis</i>	R
69.	Sit sztywny	<i>Juncus squarrosus</i>	R
70.	Sierpik barwierski	<i>Serratula tinctoria</i>	R
71.	Skrzyp zimowy	<i>Equisetum hyemale</i>	R
72.	Stoplamek krwisty	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	Ch
73.	Stoplamek szerokolistny	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Ch
74.	Śmiałka goździkowa	<i>Aira caryophyllea</i>	R
75.	Turówka leśna	<i>Hierochloë australis</i>	(Ch), LRZ
76.	Turzyca obła	<i>Carex diandra</i>	R
77.	Turzyca nitkowata	<i>Carex lasiocarpa</i>	R
78.	Turzyca tunikowa	<i>Carex appropinquata</i>	R
79.	Turzyca wiosenna	<i>Carex caryophyllea</i>	R
80.	Tymotka Boehmera	<i>Phleum phleoides</i>	R
81.	Wawrzynek wilczczyko	<i>Daphne mezereum</i>	Ch
82.	Wąkrota zwyczajna	<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	R

83.	Wiązówka bulwkowata	<i>Filipendula vulgaris</i>	R
84.	Wielosił błękitny	<i>Polemonium coeruleum</i>	Ch, PCzK
85.	Wierzba śniada	<i>Salix starkeana</i>	R
86.	Wilżyna ciernista	<i>Ononis spinosa</i>	(Ch)
87.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Ch
88.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Ch
89.	Wyka kaszubska	<i>Vicia cassubica</i>	R
90.	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Ch
91.	Zimoziół północny	<i>Linnaea borealis</i>	Ch
92.	Zachyłka oszczepowata	<i>Phegopteris connectilis</i>	R
93.	Torfowce	<i>Sphagnum spp.</i>	(Ch.)
94.	-	<i>Riccardia latifrons</i>	(Ch)
95.	Plucnica islandzka	<i>Cetraria islandica</i>	(Ch)
96.	Sromotnik bezwstydnny	<i>Phallus impudicus</i>	Ch
97.	Naparstniczka czeska	<i>Verpa bohemica</i>	Ch
98.	Purchawica olbrzymia	<i>Langermannia gigantea</i>	Ch
99.	Maczuźnik	<i>Cordyceps militaris</i>	(Ch) LRZ
100.	-	<i>Gomphidius roseus</i>	(Ch) LRZ
101.	Złotak	<i>Pulveroboletus cramesinus</i>	(Ch) LRZ

\*Objaśnienia zastosowanych skrótów:

Ch – gatunek pod ochroną całkowitą na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2001r. w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów właściwych dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz. U. Nr 106, poz. 1167)

(Ch) – gatunek pod ochroną częściową na mocy – j.w.

PCzK – gatunek umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin; Instytut Botaniki im. Wł.Szafera, Kraków PAN 2001

LRZ – gatunek umieszczony na Czerwonej Liście Roślin Naczyniowych Zagrożonych w Polsce; Zarzycki K. Szelağ Z., Inst. Bot. PAN, Kraków 1992

KBe – gatunek chroniony na mocy Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych (Konwencji Berneńskiej - 1979) (Dz.U. z 1996 Nr 58, poz. 263, Dz.U. z 2000 r. Nr 12, poz. 154)

HD – gatunek chroniony na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory, zwanej Dyrektywą Siedliskową z dnia 21 maja 1992, zmienionej dyrektywą 97/62/EWG

R – gatunek rzadki na terenie Parku, nie objęty ochroną prawną

## § 11.

### Zwierzęta rzadkie i podlegające prawnej ochronie gatunkowej:

L.p	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Status ochronny	Postulowane działania ochronne
1.	łoś	<i>Alces alces</i>	Ł	monitoring populacji, ograniczenie pozyskania łowieckiego (wg odrębnych przepisów), budowa siatek ochronnych wzdłuż szos tranzytowych oraz specjalnych przejść bezkolizyjnych
2.	wydra	<i>Lutra lutra</i>	Ch, ŚCzL, KBe, HD	monitoring populacji
3.	borsuk	<i>Meles meles</i>	Ł, Kbe	monitoring populacji, ograniczenie pozyskania łowieckiego(wg odrębnych przepisów), inwentaryzacja stanowisk i ich ochrona przez włączanie w obręb obszarów chronionych
4.	bóbr	<i>Castor fiber</i>	(Ch), ŚCzL, PCzL, KBe, HD	zapobieganie niszczeniu tam bobrowych na Bagnie Całowanie, sprzyjanie rozprzestrzenianiu
5.	orzesznica	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Ch, ŚCzL, KBe, HD	inwentaryzacja stanowisk, zakładanie budek lęgowych
6.	smużka*	<i>Sicista betulina</i>	Ch, ŚCzL, PCzL, KBe, HD	monitoring populacji

7.	nocek duży	Myotis myotis	Ch, ŚCzL, KBe, PON, KBo, HD	monitoring populacji, przesunięcie terminu remontu strychów poza okres rozrodczy, tj. poza okres: marzec-sierpień
8.	nocek wąsatek	Myotis mystacinus	Ch, KBe, PON, KBo, HD	monitoring populacji, zakładanie budek lęgowych
9.	mroczek późny	Eptesicus serotinus	Ch, KBe, PON, KBo, HD	monitoring populacji, przesunięcie terminu remontu strychów poza okres rozrodczy, tj. poza okres: marzec-sierpień
10.	borowiec wielki	Nyctalus noctula	Ch, KBe, PON, KBo, HD	monitoring populacji, zakładanie budek lęgowych w lasach, ochrona starych dziuplastych drzew
11.	karlik większy	Pipistrellus nathusii	Ch, KBe, PON, KBo, HD	monitoring populacji, zakładanie budek lęgowych w lasach, ochrona starych dziuplastych drzew
12.	gacek szary	Plecotus austriacus	Ch, KBe, PON, KBo, HD	monitoring populacji, przesunięcie terminu remontu strychów poza okres rozrodczy, tj. poza okres: marzec-sierpień, ochrona zimowisk
13.	mopek	Barbastella barbastellus	Ch, PCzL, ŚCzL, KBe, PON, KBo, HD	monitoring populacji, ochrona starych dziuplastych drzew
14.	orlik krzykliwy*	Aquila pomarina	Ch, PCzK, PCzL, KBe, KBo, BD	inwentaryzacja stanowiska (stanowisk) i wyznaczenie wokół niego strefy ochronnej
15.	błotniak łąkowy	Circus pygargus	Ch, KBe, KBo, BD	inwentaryzacja stanowisk, wykaszanie i odkrzacanie łąk i turzycowisk na Bagnie Całowanie, zapobieganie przesuszeniu terenu
16.	błotniak zbożowy*	Circus cyaneus	Ch, PCzK, PCzL, KBe, KBo, BD	inwentaryzacja stanowisk, wykaszanie i odkrzacanie łąk i turzycowisk na Bagnie Całowanie, zapobieganie przesuszeniu terenu
17.	trzmiełojad	Pernis apivorus	Ch, KBe, KBo, BD	inwentaryzacja stanowisk
18.	sowa błotna*	Asio flammeus	Ch, PCzK, PCzL, KBe, BD	inwentaryzacja stanowisk, wykaszanie i odkrzacanie łąk i turzycowisk na Bagnie Całowanie, zapobieganie przesuszeniu terenu
19.	płomykówka	Tyto alba	Ch, Kbe	inwentaryzacja stanowisk, przesunięcie terminu remontu strychów poza okres rozrodczy, tj. poza okres: marzec-lipiec, rozwieszanie budek lęgowych
20.	pójdzka	Athene noctua	Ch, Kbe	inwentaryzacja stanowisk, przesunięcie terminu remontu strychów poza okres rozrodczy, tj. poza okres: marzec-lipiec, zachowanie drzew dziuplastych, dosadzanie wierzb i odpowiednie ich ogławianie
21.	przepiórka	Perdix perdix	Ch, KBe, BD	monitoring populacji, zachowanie otwartych terenów o ekstensywnym użytkowaniu rolniczym
22.	jarząbek	Tetrastes bonasia	Ł, PCzL Kbe, BD	monitoring populacji, ograniczenie pozyskania łowieckiego na terenie Parku (wg odrębnych przepisów)
23.	słonka	Scolopax rusticola	Ł, PCzL Kbe, KBo, BD	monitoring populacji, zachowanie otwartych terenów podmokłych, ograniczenie pozyskania łowieckiego na terenie Parku (wg odrębnych przepisów).
24.	kulik wielki	Numenius arquata	Ch, PCzK, PCzL, Kbe, BD	monitoring populacji, wykaszanie i odkrzacanie łąk i turzycowisk na Bagnie Całowanie, zapobieganie przesuszeniu terenu.
25.	rycyk	Limosa limosa	Ch, KBe, BD	monitoring populacji, wykaszanie i odkrzacanie łąk i turzycowisk na Bagnie Całowanie, zapobieganie przesuszeniu terenu
26.	krwawodziób	Tringa totanus	Ch, KBe, BD	monitoring populacji, wykaszanie i odkrzacanie łąk i turzycowisk na Bagnie Całowanie, zapobieganie przesuszeniu terenu



27.	brodziec samotny	<i>Tringa ochropus</i>	Ch, Kbe	monitoring populacji, zapobieganie przesuszeniu śródlęśnych torfowisk przez zastosowanie zastawek na rowach odwadniających
28.	sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>	Ch, Kbe	inwentaryzacja stanowisk
29.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	Ch, KBe, KBo, BD	inwentaryzacja gniazd i ustanowienie stref ochronnych wokół nich
30.	bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>	Ch,, PCzK, PCzL, KBe, BD	monitoring populacji, zapobieganie przesuszeniu terenu
31.	gągoł*	<i>Bucephala clangula</i>	Ch, KBe, BD	zakładanie budek lęgowych w miejscach występowania
32.	tracz nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	Ch, KBe, BD	inwentaryzacja stanowisk, zakładanie budek lęgowych w miejscach występowania , monitoring populacji
33.	żuraw zwyczajny	<i>Grus grus</i>	Ch, KBe, BD	ochrona siedlisk i zapobieganie ich przesuszeniu
34.	derkacz	<i>Crex crex</i>	Ch, ŚCzL, KBe, KBo, BD	monitoring populacji, wykaszanie łąki i turzycowisk na Bagnie Całowanie
35.	kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	Ch, PCzL, KBe, KBo, BD	monitoring populacji, zapobieganie przesuszeniu terenu
36.	turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	Ch, PCzL, KBe, BD	monitoring populacji
37.	zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	Ch, KBe, BD	ochrona skarp nad brzegami rzek przed dewastacją i zaśmieceniem
38.	dudek	<i>Upupa epops</i>	Ch, PCzL, KBe	zachowanie drzew dziuplastych i pojedynczych starych drzew wzdłuż cieków oraz wśród pól i łąk
39.	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	Ch, KBe	zachowanie drzew dziuplastych i pojedynczych starych drzew wzdłuż cieków oraz wśród pól i łąk
40.	dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	Ch, KBe, BD	zachowanie drzew dziuplastych i pojedynczych starych drzew wzdłuż cieków oraz wśród pól i łąk
41.	muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	Ch, KBe, BD, KBo	monitoring populacji
42.	podróżniczek	<i>Luscinia svecica</i>	Ch, PCzK, PCzL, KBe, BD	monitoring populacji, zapobieganie przesuszeniu terenu
43.	świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	Ch, KBe, BD	monitoring populacji, zachowanie obszarów otwartych o ekstensywnym użytkowaniu rolnym
44.	ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>	Ch, KBe, BD	monitoring populacji, zachowanie obszarów otwartych o ekstensywnym użytkowaniu rolnym
45.	kruk	<i>Corvus corax</i>	Ch, KBe	inwentaryzacja gniazd
46.	traszka grzebieniasta*	<i>Triturus cristatus</i>	Ch, ŚCzL, PCzK, PCzL, KBe, HD	inwentaryzacja stanowisk, ochrona miejsc rozrodu
47.	ropucha paskówka*	<i>Bufo calamita</i>	Ch, KBe, HD	inwentaryzacja stanowisk, ochrona miejsc rozrodu
48.	ropucha zielona*	<i>Bufo viridis</i>	Ch, KBe, HD	inwentaryzacja stanowisk, ochrona miejsc rozrodu
49.	rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea</i>	Ch, ŚCzL, KBe, HD	inwentaryzacja stanowisk, ochrona miejsc rozrodu
50.	kumak nizinny*	<i>Bombina bombina</i>	Ch, ŚCzL, PCzL, KBe, HD	inwentaryzacja stanowisk, ochrona miejsc rozrodu
51.	minog strumieniowy*	<i>Lampetra planeri</i>	Ch, PCzK, PCzL, Kbe, HD	monitoring populacji
52.	minog rzeczny*	<i>Lampetra fluviatilis</i>	Ch, ŚCzL, PCzK, PCzL, KBe,	monitoring populacji

			HD	
53.	piskorz	Misgurnus fossilis	Ch, ŚCzL, PCzK, PCzL, KBe, HD	monitoring populacji
54.	różanka*	Rhodeus sericeus	Ch, PCzK, PCzL	monitoring populacji
55.	słonecznica*	Leucaspis delineatus	(Ch), KBe	monitoring populacji
56.	strzebla błotna*	Phoxinus phoxinus	Ch, ŚCzL, PCzK, PCzL	monitoring populacji
57.	piekielnica*	Alburnoides bipunctatus	Ch, PCzK, PCzL, KBe	monitoring populacji
58.	śliz*	Noemacheilus barbatulus	(Ch)	monitoring populacji
59.	koza*	Cobitis taenia	Ch, PCzL, KBe, HD	monitoring populacji
60.	brzana	Barbus barbus	Ry, PCzL	monitoring populacji
61.	miętus	Lota lota	Ry, PCzL	monitoring populacji
62.	paż żeglarz*	Iphiclides podalirius	Ch, PCzL	inwentaryzacja stanowisk, sztuczna hodowla i introdukcja gatunku
63.	paż królowej	Papilio machaon	PCzL	inwentaryzacja stanowisk
64.	mieniak strużnik	Apatura ilia	PCzL	monitoring populacji, skoordynowanie terminu koszenia łąk z cyklem rozrodczym gatunku
65.	mieniak tęczowiec	Apatura iris	PCzL	monitoring populacji, skoordynowanie terminu koszenia łąk z cyklem rozrodczym gatunku
66.	modraszek telejus	Maculinea teleius	Ch, ŚCzL, PCzL, KBe, HD	monitoring populacji, skoordynowanie terminu koszenia łąk z cyklem rozrodczym gatunku
67.	modraszek alkon	Maculinea alcon	Ch, PCzL	monitoring populacji, utworzenie rezerwatu przyrody monitoring populacji, skoordynowanie terminu koszenia łąk z cyklem rozrodczym gatunku
68.	modraszek bagniczek	Plebeius optilete	PCzL	monitoring populacji, inwentaryzacja stanowisk, skoordynowanie terminu koszenia łąk z cyklem rozrodczym gatunku
69.	czerwończyk nieparek	Lycaena dispar	Ch, ŚCzL, PCzL, KBe, HD	monitoring populacji, skoordynowanie terminu koszenia łąk z cyklem rozrodczym gatunku
70.	czerwończyk fioletek	Lycaena helle	Ch, PCzL	monitoring populacji, skoordynowanie terminu koszenia łąk z cyklem rozrodczym gatunku
71.	rojnik morfeusz	Heteropterus morphaeus	PCzL	monitoring populacji,
72.	postojak wiesiołkowiec	Proserpinus proserpina	Ch, PCzL, KBe, HD	monitoring populacji,
73.	wietek gorczycznik	Leptidea sinapsis	R	monitoring populacji,
74.	stworek wścieklinowiec	Microdon myrmicae	R	utworzenie rezerwatu przyrody, ochrona mrowisk
75.	kozioróg dębosz*	Cerambyx cerdo	Ch, ŚCzL, PCzL, KBe, HD	inwentaryzacja stanowisk, ograniczenie usuwania martwych pni dębowych
76.	rak szlachetny	Astacus astacus	Ry, PCzL, ŚCzL	zachowanie czystości wód Pogorzelskiej Strugi i maksymalne ograniczenie zrzutu nieoczyszczonych ścieków z zagród wiejskich, kontynuacja introdukcji
77.	szczeżuja wielka*	Anodonta cygnea	Ch, PCzL	inwentaryzacja stanowisk

\*Gatunki co do których nie ma całkowitej pewności, czy stale występują i rozmnażają się na terenie Parku, znane z pojedynczych i nieaktualnionych obserwacji, lub pojawiające się na terenie Parku okresowo.

\*\*Objaśnienia zastosowanych skrótów:

Ch – gatunek pod ochroną całkowitą na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 września 2001r. w sprawie określenia listy gatunków zwierząt rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów dla danych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz.U. Nr 130, poz.1456)

(Ch) – gatunek pod ochroną częściową na mocy -j.w.

Ł – gatunek łowny, z okresem ochronnym ustalonym na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 kwietnia 2001r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych oraz określenia okresów polowań na te zwierzęta (Dz.U. Nr 43, poz.488)

Ry – gatunki ryb i raków z wymiarami ochronnymi i/lub okresami ochronnymi określonymi przez rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie (Dz. U. Nr138, poz.1559)

ŚCzL – gatunek umieszczony na Światowej Czerwonej Liście Gatunków Zagrożonych IUCN (2002)

PCzK – gatunek umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, PWRiL; W-wa 2001

PCzL – gatunek umieszczony na Czerwonej Liście Zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (2002) Instytut Ochrony Przyrody Krakowie

KBe – gatunek chroniony na mocy Konwencji o ochronie dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych (Konwencji Berneńskiej - 1979) (Dz.U. 1996 nr 58, poz. 263); pogrubieniem wyróżniono gatunki ściśle chronione, umieszczone w Załączniku II do tej Konwencji

KBo – gatunek chroniony na mocy Konwencji o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencji Bońskiej - 1979) (Dz. U. z 2003r. Nr 2, poz. 17); pogrubieniem wyróżniono gatunki zagrożone, umieszczone w Załączniku I do tej Konwencji

PON – Gatunek chroniony na mocy Porozumienia o ochronie nietoperzy w Europie (1991) (Dz. U. z 1999r. Nr 96, poz. 1112)

BD – gatunek chroniony na mocy Dyrektywy Rady 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków, zwanej Dyrektywą „Ptasią” z dnia 2 kwietnia 1979, zmienionej dyrektywami 981/854/EWG, 85/411/EWG, 86/122/EWG, 91/244/EWG i 94/24/EWG pogrubieniem wyróżniono gatunki szczególnie chronione, umieszczone w Załączniku I do tej Konwencji

HD – gatunek chroniony na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory, zwanej Dyrektywą Siedliskową z dnia 21 maja 1992, zmienionej dyrektywą 97/62/EWG, pogrubieniem wyróżniono gatunki wymagające wyznaczenia szczególnych obszarów ochrony, zamieszczonych w załączniku 2 do tej dyrektywy)

R – gatunek rzadki, nie objęty ochroną prawną

## § 12.

**Na terenie Parku znajdują się następujące obszary prawnie chronione:**

1. Rezerwaty przyrody – 9, w tym:

5 torfowiskowych:

„Bocianowskie Bagno”- 69,98 ha,

„Pogorzelski Mszar”- 35,04 ha,

„Szerokie Bagno” - 76,73 ha,

„Czarci Dół” - 8,75 ha,

„Żurawinowe Bagno” – 2,33 ha;

2 leśne:

„Celestynowski Grąd” - 8,35 ha,

„Las im. Króla Jana III Sobieskiego” -113,92 ha,

1 faunistyczny:

„Na Torfach” – 20,97ha,

1 krajobrazowy (w części w granicach Parku):

„Świder” – 238 ha.

2. Użytki ekologiczne – 40 obiektów o łącznej powierzchni 35,65 ha.

### § 13.

#### Pomniki przyrody:

Na terenie Parku znajdują się 22 pomniki przyrody, są to głównie pojedyncze drzewa a także m.in. fragment lasu dębowo-sosnowego i Aleja im. Grota Roweckiego (Zamajdan-Olszyny).

### § 14.

#### Typy krajobrazów:

Na terenie Parku wyróżniono trzy podstawowe typy krajobrazu:

- 1) krajobraz zbliżony do naturalnego, do którego zalicza się: krajobraz leśny, oraz naturalnych jezior i śródleśnych oczek wodnych, krajobraz śródleśnych łąk i torfowisk, bagien, wydm i polan,
- 2) krajobraz naturalno - kulturowy - do którego zalicza się:
  - krajobraz zarastających łąk, torfowisk oraz stawów,
  - krajobraz rolniczo-leśny – niewielkie powierzchnie leśne wśród łąk i pól,
  - krajobraz rolniczy – łąki, pola, rowy melioracyjne, zadrzewienia śródpolne, pojedyncze zabudowania zagrodowe, ogrody przydomowe, sady,
  - krajobraz miasta-ogrodu – Soplicowo (Otwock),
- 3) krajobraz kulturowy:
  - osadnictwa wiejskiego Ponurzyca i jej przysiółków Galasy, Rynek, Papizy, Szkolmaki, Zagórzaki, Kresy, Mętraki, oraz wsi Tabor i Podbiel (gm. Celestynów),
  - osadnictwa podmiejskiego miejscowości: Emów, Zagórze (Wiązowna), Aleksandrów, Macierówka, Wiśniowa Góra (m. st. Warszawa dzielnica Wawer).

### § 15.

#### Wartości kulturowe:

1. Zabytki architektury na terenie Parku i otuliny (P – Park, O – otulina):

L.p.	Obiekt i czas powstania	Miejscowość	Gmina	P/O	Nr rej. WKZ
1	Dom drewniany	Tabor nr 2	Celestynów	P	ewid.
2	Willa „Koprówka”, 1907-08, wraz z otaczającą zielenią	Celestynów, ul. Św. Kazimierza 4	Celestynów	O	1210
3	Pensjonat leczniczo-rehabilitacyjny tzw. Stare sanatorium, 1903-04	Zagórze	Wiązowna	P	wszczęcie
4	„Zameczek”, murowany neogotycki, 1939	Zagórze	Wiązowna	P	wszczęcie
5	Dwór „Radzin”, murowany klasycystyczny, 1872-75	Celestynów	Celestynów	O	1416
6	Dwór Poniatowskich, murowany, koniec XVIII, odbudowany	Stara Miłosna	m.st. Warszawa dz. Wesoła	O	ewid.
7	Dworek „Wyraj”, murowany, 1919	Zagórze	Wiązowna	P	wszczęcie
8	Dwór Zamajdan-Olszyny	Zagórze	Wiązowna	O	ewid.
9	Budynki	Otwock, ul. Szwoleżerów 9	m. Otwock		ewid.
10	Kościół murowany, 1930	Celestynów	Celestynów	O	ewid.
11	Kapliczki nadrzewne	Regut	Celestynów	O	ewid.
12	Krzyże drewniane	Regut	Celestynów	O	ewid.
13	Krzyż przydrożny	Tabor	Celestynów	O	ewid.
14	Cmentarz ewangelicki (niemiecki), 2 poł. XIX	Aleksandrów, ul. ks. Szulczyka	m.st. Warszawa dz. Wawer	O	ewid.

15	Cmentarz żydowski, pocz. XX	Anielin	m. Karczew	P	1407
16	Cmentarz rzym.-kat. parafii NMP	Celestynów	Celestynów	O	ewid.
17	Cmentarz rzym.-kat., 1930	Radość, ul. Izbicka	m.st. Warszawa a dz. Wawer	O	ewid.
18	Miejsce pocmentarne, dawny cmentarz żydowski, poł. XIX	Radość, ul. Izbicka/Kwitnąca	m.st. Warszawa a dz. Wawer	O	ewid.
19	Cmentarz rzym.-kat., 1934	Stara Miłosna	m.st. Warszawa a dz. Wesoła	O	ewid.
20	Zbiorowa mogiła jeńców niemieckich i więźniów -żołnierzy AK, po 1945	Otwock, ul. Narutowicza/ul. 3 Maja	m. Otwock	gr. P	ewid.
21	Mogiła zbiorowa Polaków i Żydów, 1944	Stara Miłosna, w lesie („Zielony Ług”)	m.st. Warszawa a dz. Wesoła	P	ewid.
22	Domek dróżnika, II poł. XIX	Celestynów	Celestynów	O	32
23	Park koło Dworu Radzińskich, II poł. XIX	Celestynów, ul. św. Kazimierza 18	Celestynów	O	1416
24	Park	Celestynów, ul. św. Kazimierza 4	Celestynów	O	ewid.
25	Park przy willi Katelbachów w majątku Strzępki, ok. 1937	Lasek Strzępki	Celestynów	O	ewid.
26	Park dworski, koniec XIX	Stara Miłosna, ul. Cieplarniana 23, Stary dwór	m.st. Warszawa a dz. Wesoła	O	ewid.
27	Park dworski, koniec XIX	Zamajdan-Olszyny	Wiązowna	O	ewid.

## 2. Stanowiska archeologiczne: (P – Park, O – otulina, wytyp. - wytypowane do rejestru WKZ)

L.p.	Nr ewid. WKZ	Opis stanowiska	Nr rej. WKZ	P/O
1	58-68/39	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		P
2	58-68/40	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		O
3	58-69/1	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		O
4	58-69/4	ślady osadnictwa z okresu neolitu i wczesnej epoki brązu (część pod lasem), osada kultury łużyckiej z epoki brązu/okres halszacki		O
5	58-69/5	osada z okresu starożytnego (XIV-XVI w.)	wytyp.	O
6	58-69/6	osada z młodszego okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich	wytyp.	O
7	58-69/7	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		O
8	58-69/46	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu, ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu?		P
9	58-69/47	kopiec?		O
10	58-69/48	ślady osadnictwa z okresu mezolitu i neolitu		O
11	58-69/49	ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu		O
12	58-69/50	ślady osadnictwa z epoki brązu, osada wczesnośredniowieczna (XII-XIII) i średniowieczna (XIV-XV)	wytyp.	O
13	59-69/1	ślady osadnictwa z okresu mezolitu, ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych		O
14	59-69/2	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu /eksploatacja piasku/, ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu /eksploatacja piasku/, ślady osadnictwa z okresu starożytnego		O
15	59-69/7	cmentarzysko z okresu wczesnośredniowiecznego, osadnictwo z okresu średniowiecznego	wytyp.	O
16	59-69/19	ślady osadnictwa z epoki kamienia, ślady osadnictwa kultury łużyckiej z epoki brązu/okres halszacki		O
17	59-69/20	ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu		O
18	59-69/21	osada? kultury łużyckiej z epoki brązu i okresu halszackiego, ślady osadnictwa z okresu wczesnośredniowiecznego		O
19	60-69/2	osada? z okresu halszackiego i lateńskiego, cmentarzysko? z okresu halszackiego i lateńskiego	wytyp.	O
20	60-69/19	ślady osadnictwa z okresu starożytnego, osada kultury pucharów lejkowatych, ślady osadnictwa z okresu halszackiego?	wytyp.	O

21	60-69/20	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu, osada z epoki brązu i okresu halsztackiego	wytyp.	O
22	60-69/38	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu, ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu, osada kultury łużyckiej z okresu halsztackiego, ślady osadnictwa z okresu średniowiecznego		O
23	60-69/39	osada? z okresu halsztackiego, cmentarzysko? z okresu wpływów rzymskich?, ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich?, ślady osadnictwa z okresu wczesnego średniowiecza	wytyp.	O
24	60-69/41	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu, ślady osadnictwa z okresu średniowiecznego, osada z okresu wczesnego średniowiecza (XII-XIII w.)		P
25	60-69/42	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu		O
26	60-69/43	ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych z epoki neolitu, ślady osadnictwa kultury łużyckiej z epoki brązu, cmentarzysko z okresu starożytnego		O
27	60-70/1	ślady osadnictwa z okresu mezolitu i neolitu		O
28	60-70/2	ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej z wczesnej epoki brązu		O
29	60-70/3	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		O
30	61-69/31	ślady osadnictwa z okresu neolitu /część zalesiona/, ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich /część zalesiona/		O
31	61-69/36	osada? kultury łużyckiej z epoki brązu, cmentarzysko? kultury łużyckiej z epoki brązu		O
32	61-69/37	ślady osadnictwa z okresu starożytnego, ślady osadnictwa z okresu średniowiecznego		O
33	61-69/40	ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich?		P
34	61-69/47	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		P
35	61-69/48	ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu, osada kultury łużyckiej z epoki brązu i okresu halsztackiego, ślady osadnictwa z okresu halsztackiego i lateńskiego		P
36	61-69/49	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu, ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych z okresu neolitu, ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej z epoki brązu, osada kultury łużyckiej z okresu halsztackiego	wytyp.	P
37	61-69/50	ślady osadnictwa z okresu neolitu i wczesnej epoki brązu		P
38	61-69/51	ślady osadnictwa z okresu neolitu		P
39	61-69/60	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		P
40	61-69/65	ślady osadnictwa z okresu starożytnego		P
41	61-69/66	ślady osadnictwa z okresu starożytnego, ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich		P
42	61-69/67	obozowisko z okresu paleolitu i górnego mezolitu, ślady osadnictwa z okresu neolitu i wczesnej epoki brązu, osadnictwo kultury łużyckiej z epoki brązu	997/81	P
43	61-69/A-98	ślady cmentarzyska ciałopalnego kultury łużyckiej z epoki brązu /teren zalesiony, strefa archeologiczna/		O
44	61-69/A-99	cmentarzysko kultury łużyckiej z epoki brązu /teren zalesiony, strefa archeologiczna/		O
45	61-69/A-104	cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich /teren zalesiony, strefa archeologiczna/		O
46	61-70/1	ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej z wczesnej epoki brązu		P
47	61-70/2	ślady osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu		P
48	61-70/3	osada z wczesnej epoki brązu		P
49	61-70/4	ślady osadnictwa z okresu halsztackiego i lateńskiego, osada ślady osadnictwa, ślady osadnictwa z okresu późnego średniowiecza	wytyp.	P
50	61-70/5	ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich?		P
51	61-70/6	ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu		P
52	61-71/38	ślady osadnictwa z epoki kamienia, ślady osadnictwa z epoki późnego średniowiecza		O
53	61-71/27	ślady osadnictwa z epoki neolitu?, ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu, osada z epoki brązu i okresu halsztackiego /częściowo pod zabudową/, ślady osadnictwa z okresu halsztackiego		O

### Rozdział 3

## **CELE OCHRONY**

### **§ 16.**

#### **Cele ogólne, wyznaczające główne kierunki ochrony Parku:**

- 1) Zachowanie istniejących kompleksów leśnych jako istotnego elementu struktury przyrodniczej i budowy biologicznej (także jako „zielone płuca”) aglomeracji warszawskiej.
- 2) Zachowanie najcenniejszych przyrodniczo zbiorowisk roślinnych, siedlisk i ostoi zwierząt, form geomorfologicznych, walorów kulturowych i krajobrazowych.
- 3) Ochrona i kształtowanie cennego krajobrazu leśno-łąkowo-polnego.

### **§ 17.**

#### **Celem ochrony przyrody jest:**

- 1) zachowanie trwałości ekosystemów leśnych i odtwarzanie różnorodności biocenoz leśnych zgodnie z uwarunkowaniami siedliskowymi,
- 2) ochrona ekosystemów wodnych (zachowanie oczek wodnych) i terenów podmokłych (w tym torfowisk),
- 3) ochrona bioróżnorodności na poziomie ekosystemów,
- 4) ochrona fauny i flory,
- 5) ochrona form morfologicznych i wód powierzchniowych.

### **§ 18.**

#### **Celem ochrony wartości kulturowych jest:**

- 1) ochrona tożsamości kulturowej obszaru,
- 2) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego,
- 3) odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji.

### **§ 19.**

#### **Celem ochrony krajobrazu jest:**

- 1) zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego, stanowiącego walor wizualny współistnienia gospodarki człowieka z naturalnymi elementami środowiska,
- 2) ochrona wyróżniających się w środowisku wizualnym form geomorfologicznych,
- 3) zachowanie charakterystycznych dla regionu krajobrazów kulturowych, związanych z tradycyjnymi sposobami gospodarowania na terenach Parku a także ze specyficzną kulturą mieszczańską i różnych wyznań oraz wiejską tzw. kołbielską,
- 4) przywracanie obszarom o krajobrazie negatywnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych,
- 5) zachowanie krajobrazów o charakterze naturalnym i w niewielkim stopniu przekształconych,
- 6) zachowanie i tworzenie mozaiki krajobrazów we wnętrzach widokowych,
- 7) kształtowanie różnorodnej struktury ekologicznej krajobrazu,
- 8) zachowanie atrakcyjnych panoram i dominant (jako elementów ekspozycji biernej),
- 9) udostępnienie wartości wizualnych krajobrazu poprzez:
  - a) aktywne utrzymywanie i kształtowanie panoram rozciągających się z miejsc i tras widokowych (elementów ekspozycji czynnej), położonych w obrębie parku i otuliny,
  - b) zachowanie widoków rozciągających się z punktów widokowych leżących w granicach Parku,
  - c) dbałość o należyte otoczenie obiektów budowlanych, w tym zabytkowych.

## Rozdział 4

### OBSZARY DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

#### § 20.

Na obszarze Parku wyznaczono następujące obszary działań ochronnych:

- 1) Wskazuje się do objęcia ochroną rezerwatową 11 obszarów, obejmujących głównie ekosystemy leśne i torfowiskowe oraz doliny cieków.
- 2) Wskazuje się do objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych 28 obszarów, obejmujących głównie torfowiska, a także wydmy, zbiorniki wodne, fragmenty łąk i lasów.
- 3) Wskazuje się do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych 3 obszary o mozaikowym, ekstensywnie użytkowanym krajobrazie leśno-łąkowo-polnym z drobnymi układami osadniczymi.
- 4) Zachowuje się dotychczasowe lasy ochronne, w tym:
  - wodochronne,
  - glebochronne,
  - miejskie,
  - rezerwatowe.

## Rozdział 5

### OBSZARY I OBIEKTY WSKAZANE DO OBJĘCIA FORMAMI OCHRONY PRZYRODY

#### § 21.

Rezerваты przyrody, (wg poniższej tabeli):

Nr	Nazwa obiektu	Opis obiektu	Cenne i chronione siedliska	Rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt	Zasady ochrony
<b>POWIĘKSZENIE REZERWATÓW ISTNIEJĄCYCH</b>					
1.	Las im. Króla Jana III Sobieskiego	Rezerwat leśny. Obejmuje kompleks lasu mieszanego z dużymi partiami starodrzewu położony pomiędzy Wawrem, Wesołą i Starą Miłosną, po obu stronach Traktu Brzeskiego. Liczne stare dęby i drzewa dziuplaste. Jedno z najważniejszych miejsc gniazdowania drobnych ptaków śpiewających w granicach Warszawy. Proponuje się znaczne powiększenie istniejącego rezerwatu o tereny leśne przyległe do niego od wsch. i pd.	Dąbrowa świetlista, grąd subkontynentalny, bór mieszany.	Zwierzęta: borsuk, drobne ssaki, nietoperze, m.in. borowiec wielki, liczne gatunki drobnych ptaków śpiewających, puszczyk. Rośliny: lilia złotogłów, pierwiosnka lekarska, sierpik barwierski, pięciornik biały, turówka leśna.	wg odrębnych przepisów
2.	Świder	Rezerwat krajobrazowy, położony w większości w otulinie MPK, pomiędzy Otwockiem a Józefowem i Emowem. Naturalna dolina rzeczna ze starorzeczami, cenne ekosystemy roślinności wodnej i wodne, miejsce lęgów rzadkich gatunków ptaków. Postuluje się powiększenie rezerwatu, tak aby objął cały taras zalewowy rzeki, ze starorzeczami i lasami lęgowymi.	Naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne, lęg jesionowo-olszowy.	Zwierzęta: zimorodek, nurogęs, brodziec piskliwy, brzegówka. Rośliny: kopytnik pospolity, kokorycz pełna.	wg odrębnych przepisów



3.	Bocianowskie Bagno	Rezerwat torfowiskowy obejmujący kompleks śródleśnych torfowisk w otoczeniu podmokłych lasów oraz rozdzielających je wałów wydymowych. Bagna w rezerwacie stanowią miejsce gniazdowania ptaków wodno-błotnych oraz miejsce rozrodu płazów. Postuluje się powiększenie rezerwatu o sąsiadującą z nim od zachodu bagienną kotlinę Kościelisko oraz o wsch. część położonego na wsch. od rezerwatu torfowiska SęPOCHOWSKA Torfownia.	Grąd subkontynentalny, ols, sosnowy bór wilgotny, torfowisko przejściowe.	Zwierzęta: żuraw, płazy. Rośliny: rosiczka okrągłolistna, kopytnik pospolity, przyłaszczka pospolita, zerwa kłosowa, czyściec leśny, groszek wiosenny, kokorycz pełna, przygiełka biała, sit drobny.	wg odrębnych przepisów
4.	Żurawinowe Bagno	Rezerwat torfowiskowy obejmujący śródleśne torfowisko położony przy szosie Góra Kalwaria – Kołbiel w pobliżu jej przecięcia z linią kolejową Otwock – Pilawa. Niewielki kompleks śródleśnych torfowisk ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin. Postuluje się powiększenie rezerwatu o część torfowiska, zwaną Bagnem Regut, położoną po przeciwnej stronie szosy.	Torfowisko przejściowe, torfowisko wysokie, sosnowy bór bagienny.	Zwierzęta: miejsce rozrodu płazów Rośliny: bagno zwyczajne, żurawina błotna, przygiełka biała, turzycza nitkowata.	wg odrębnych przepisów
5.	Szerokie Bagno	Rezerwat torfowiskowo-leśny obejmujący kompleks kilku śródleśnych torfowisk, podmokłych lasów i suchych borów na wydmach, ostoja zwierzyny leśnej, miejsca rozrodu i żerowania ptaków wodno-błotnych, gadów i płazów. Postuluje się powiększenie rezerwatu o położony na wsch. od jego obecnych granic wał wydymowy i położony w jego łuku kompleks podmokłych borów wilgotnych z ostoją zwierzyny.	Jeziorko dystroficzne, torfowisko wysokie, torfowisko przejściowe, pło mszarne, sosnowy bór bagienny, bór suchy.	Zwierzęta: łoś, borsuk, żuraw, kszczyk, samotnik, żmija zygzakowata, rzekotka drzewna. Rośliny: grzybień białe, rosiczka okrągłolistna, turzycza nitkowata	wg odrębnych przepisów

#### PROJEKTOWANE REZERWATY

1.	Biały Ług	Projektowany rezerwat torfowiskowy, częściowy. Obejmuje grupę jeziorek powstałych po eksploatacji torfu oraz otaczające je podmokłe lasy, śródleśne torfowiska wysokie i przejściowe, turzycowiska. Jeziorka i torfowiska stanowią łęgowiska ptaków wodno-błotnych, miejsce rozrodu płazów. Znajdują się tu stanowiska rzadkich gatunków roślin.	Jeziorka dystroficzne, torfowiska przejściowe, pło mszarne, sosnowy bór bagienny, łozowiska.	Zwierzęta: kszczyk, śmieszka, liczne gatunki płazów. Rośliny: wąkrota zwyczajna, grzybień białe, rosiczka okrągłolistna, stopłamek (storczyk) płamisty, turzycza nitkowata, sit drobny, wątrobowce wodne.	Oczyszczenie terenu projektowanego rezerwatu ze śmieci i zabezpieczenie go przed dalszym zaśmiecaniem, w ramach programu gospodarki odpadami w dzielnicy Warszawa-Wawer.
2.	Olsy na Całowaniu	Projektowany rezerwat leśny, częściowy. Obejmuje rozległy obszar podmokłych w większości lasów w pn. części Bagna Całowanie, leżący pomiędzy rz. Jagodzianką od zachodu i borami na terenach mineralnych od wschodu. Pn. granicę rezerwatu stanowi tzw. Czerwona Droga, a południową – szosa Góra Kalwaria – Kołbiel. Występuje tu mozaika siedlisk leśnych i bagiennych: olsy, łęgi, bory mieszane, grądy, zarośla brzożowe i zarastające bagienne łąki. Znaczna część lasów to trudnodostępne uroczyska, w części starodrzewy. Jest to największa ostoja zwierzyny leśnej w Parku.	Ols, łęg jesionowo-olszowy, grąd subkontynentalny, wilgotne bory mieszane.	Zwierzęta: łoś, borsuk, miejsce gniazdowania bociana czarnego, żurawia i ptaków drapieżnych oraz m.in. słonki, licznych drobnych gatunków ptaków śpiewających. Rośliny: widłak wroniec, wawrzynek wilczelyko.	Projektowany rezerwat powinien być wyłączony z ruchu turystycznego, dopuszczalne jest poprowadzenie ścieżki przyrodniczej. Pożądana jest budowa kładek i przejść dla zwierząt (ssaków i płazów), umożliwiających im pokonanie ruchliwej szosy Góra Kalwaria – Kołbiel.
3.	Całowanie I	Projektowany rezerwat faunistyczny, częściowy. Obejmuje obszar położony po obu stronach Jagodzianki (Kanału Bielińskiego) na pd. od szosy Góra Kalwaria – Kołbiel i na pn. od przysiółka Pękatka. Ochronie będą tu podlegały turzycowiska, podmokłe łąki i torfowiska niskie, stanowiące miejsce gniazdowania i żerowania rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych i drapieżnych. Jest to jedyny większy obszar na Bagnie Całowanie, który zachowuje wysoki poziom wody gruntowej i jest w części zachodniej regularnie wykaszany, co zapobiega zarastaniu.	Szuwary wielkoturzycowe, mokre łąki użytkowane ekstensywnie, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, łożowiska, śródładowe murawy napiaskowe.	Zwierzęta: błotniak łąkowy, błotniak stawowy, kulik wielki, rycyk, krwawodziób, kszczyk, derkacz, czajka, zimorodek, srokosz, dudek. Regularnie zalatują: sowa błotna, orlik krzykliwy, bielik i inne gatunki ptaków drapieżnych. Rośliny: goździk pyszny, centuria pospolita.	Niezbędna ochrona czynna – wykaszanie łąk, zahamowanie odpływu wód, zaprzestanie eksploatacji torfu i rekultywacja wyrobisk potorfowych w okolicy rezerwatu.

4.	Całowanie II	Projektowany rezerwat torfowiskowo-faunistyczny, częściowy. Obszar położony na wsch. od Jagodzianki (Kanału Bielińskiego) i na pd. od przysiółka Pękatka. Obejmuje rozległy obszar zarastających łąk, turzycowisk, torfotwórczych mechowisk, zarośli i trzcinowisk. Jest to największa w MPK ostoja rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych, a także miejsce występowania licznych rzadkich gatunków roślin torfowiskowych.	Szuwary wielkoturzycowe, mokre łąki użytkowane ekstensywnie, łożowiska, mechowiska, śródlądowe murawy napiaskowe.	Zwierzęta - ssaki: łoś, regularnie pojawiają się jeleni i daniel, ptaki lęgowe: błotniak łąkowy, kulik wielki, rycyk, krwawodziób, żuraw, derkacz, kropiatka, podróżniczek, srokosz, motyle: modraszek telejus, czerwończyk fioletek, czerwończyk nieparek. Rośliny: brzoza niska, nasięźrzał pospolity, goździk pyszny, goryczka wąskolistna, stoplamek szerokolistny i krwisty, listera jajowata.	Niezbędna ochrona czynna – wykaszanie łąk, usuwanie krzewów i zahamowanie odpływu wód, zaprzestanie eksploatacji torfu i rekultywacja wyrobisk potorfowych w okolicy rezerwatu.
5.	Laskowe Góry	Projektowany rezerwat leśny, częściowy, obejmie obszar w pd. części Bagna Całowanie, położony pomiędzy szosą Warszawice – Osieck a linią kolejową Góra Kalwaria – Pilawa. Znajduje się tu zespół zróżnicowanych zbiorowisk leśnych i torfowiskowych z mozaiką siedlisk, którą tworzą podmokłe lasy z partiami starodrzewu, bory mieszane na wydmie z pojedynczymi starymi drzewami, zarośla brzozowe, łożowiska, zarastające turzycowiska i wilgotne łąki. Duża ostoja zwierzyny.	Ols, łęg jesionowo-olszowy, grąd subkontynentalny, łożowiska, wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, śródlądowe murawy napiaskowe.	Zwierzęta: łoś, borsuk, bóbr, okresowo jeleni i daniel, miejsce gniazdowania m.in. ptaków drapieżnych, bociana czarnego, samotnika, dzięcioła zielonego, dużego i puszczyka, a także licznych gatunków drobnych ptaków śpiewających. Rośliny: widłak jałowcowaty, widłak goździsty, kokorycz pełna i kopytnik pospolity.	Ochrona czynna: zahamowanie odpływu wód powierzchniowych w okolicy rezerwatu. W sposób naturalny odpływ wód hamują bobry, należy więc przeciwdziałać niszczeniu ich tam przez rolników. Rezerwat powinien być wyłączony z ruchu turystycznego, dopuszczalne jest wyznaczenie i oznakowanie przebiegu ścieżki przyrodniczej.
6.	Kobyla Góra	Projektowany rezerwat florystyczny, obejmie wydmy wzniesienie Kobyla Góra pośrodku Bagna Całowanie, z najbogatszym w Parku stanowiskiem roślinności kserotermicznej.	Śródlądowe murawy napiaskowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe.	Rośliny: wierzba śniada, wielosił błękitny, goździk pyszny, kosaciec syberyjski, sasanka łąkowa, prosienicznik płamisty, lepnica wąskopłatkowa, sierpik barwierski, tymotka Boehmera.	Niezbędna jest ochrona czynna – regularne wykaszanie i usuwanie krzewów, aby zapobiec zarastaniu i ocienianiu stanowisk roślin ciepłolubnych.
7.	Goździk	Projektowany rezerwat torfowiskowo-leśny, częściowy. Obejmuje zabagnioną kotlinę położoną na zach. od wsi Gózd, z podmokłymi lasami, wilgotnymi łąkami i doliną cieką, otoczoną wzniesieniami wydmy i morenowymi. Mozaika siedlisk sprzyja bogactwu fauny i flory.	Łęg jesionowo-olszowy, ols, grąd subkontynentalny, sosnowy bór bagienny, bór mieszany, mokre łąki użytkowane ekstensywnie.	Ostoją zwierzyny leśnej, miejsce lęgowe licznych gatunków drobnych ptaków śpiewających i kobuza, miejsce rozrodu płazów. Rośliny: widłak wroniec, widłak jałowcowaty, grzybień białe, rosiczka okrągłolistna, przygielka biała.	Zapobieganie przesuszeniu torfowiska i nadmiernemu odpływowi wód powierzchniowych, oczyszczenie terenu projektowanego rezerwatu ze śmieci i zabezpieczenie go przed dalszym zaśmiecaniem, w ramach programu gospodarki odpadami w gminie Celestynów.
8.	Karpiska	Projektowany rezerwat leśno-torfowiskowy, częściowy, położony na pd. od wsi Karpiska. Obejmuje obszar śródleśnych łąk i turzycowisk oraz otaczających je lasów.	Torfowisko przejściowe, torfowisko wysokie, bór bagienny, bór wilgotny.	Fauna: borsuk, miejsce gniazdowania ptaków wodno-błotnych, m.in. kszczyka, samotnika i żurawia, miejsce rozrodu płazów.	Ochrona czynna: zahamowanie odwodnienia terenu, i renaturyzacja torfowisk, usunięcie dzikich wysypisk śmieci i zabezpieczenie przed dalszym zaśmiecaniem.

9.	Bagienka koło Augustówki	Projektowany rezerwat torfowiskowo-leśny, częściowy. Obejmuje kompleks doskonale zachowanych i nie przesuszonych trzech śródleśnych torfowisk przejściowych i wysokich otoczonych borami, położony na zach. od wsi Augustówka.	Torfowisko przejściowe, mszar wysokotorfowisko wy, ols torfowcowy, bór wilgotny.	Fauna: miejsce gniazdowania i żerowania ptaków wodno-błotnych, m.in. żurawia, miejsce licznych występowania żmii zygzakowatej, miejsce rozrodu płazów. Flora: rosiczka okrągłolistna, sit drobny, sit sztywny, turzycza nitkowata.	Utrzymanie dotychczasowych stosunków wodnych.
10.	Augustówka	Projektowany rezerwat faunistyczny, częściowy. Obejmuje fragment łąki na skraju lasu na pn. od wsi Augustówka, z jedynym w Parku stanowiskiem ginącego motyla modraszka alkona.	Zmiennowigotna łąka trzęślicowa.	Fauna: motyl modraszek alkon, rzadka myrmekofilna muchówka – stworek wścieklinowiec. Flora: goryczka wąskolistna, podkolan biały.	Projektowany rezerwat położony jest częściowo na terenie otuliny, postuluje się włączenie go w całość w granice Parku. Ochrona czynna: wykaszanie łąki aby przeciwdziałać jej zarastaniu.
11.	Ślepotą	Projektowany rezerwat krajobrazowo-geomorfologiczny, częściowy. Obejmuje dolinę strugi zwanej Ślepotą na odcinku od przysiółka Ponurzyca-Rynek do zakończenia doliny w piaskach na wsch. od wsi Podbiel. Dolina, mająca miejscami charakter krętego wąwozu, jest miejscem występowania rzadkich gatunków ptaków i roślin, w tym rzadkich gatunków ciepłolubnych. W obrębie doliny, poniżej przysiółka Ponurzyca-Papizy, występuje interesujące geomorfologiczne zjawisko sufozji - zanikanie strugi w piaskach.	Wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, psiary, łęg jesionowo-olszowy, grąd subkontynentalny, ols, ciepłolubne zarośla.	Fauna: dudek, dzięcioł zielony, dzięcioł czarny, ortolan, gąsiorek, puszczyk, miejsce rozrodu płazów. Flora: stare drzewa - dęby, sosny, olchy, wiązy, paprotka zwyczajna, wiązówka bulwkowata, kokorycz pełna, kozłek całolistny, stoplamek szerokolistny.	Ochrona czynna: wykaszanie łąk, usunięcie dzikich wysypisk śmieci i zabezpieczenie przed dalszym zaśmiecaniem terenu, utrzymanie panujących stosunków wodnych.

## § 22.

### Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (wg poniższej tabeli):

Nr	Nazwa obiektu	Opis obiektu	Cenne i chronione siedliska	Rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt	Zasady ochrony
1.	Bagno Całowanie	W obrębie projektowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego znajduje się cały fragment Bagna Całowanie położony w granicach Parku, poza obszarami objętymi innymi formami ochrony, jak rezerwat przyrody i użytki ekologiczne. Głównym celem ochrony jest zachowanie unikatowego w skali Mazowsza rozległego obszaru ekstensywnie użytkowanych łąk i torfowisk, stanowiących siedlisko rzadkich gatunków roślin i ptaków.	Wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, turzycowiska, mechowiska; łożowiska, łęg jesionowo-olszowy, ols, grąd subkontynentalny, wilgotne bory mieszane ze świerkiem, śródładowe murawy napiaskowe.	Fauna: łoś, sarna, dzik, lis, okresowo jeleni, daniel, liczne gatunki ptaków wodno-błotnych i drapieżnych. Flora: liczne gatunki roślin torfowiskowych, łąkowych, leśnych i napiaskowych.	Zapobieganie przesuszaniu terenu przez zahamowanie odpływu wód i zaniechanie eksploatacji torfu, zapobieganie zarastaniu przez wykaszanie łąk i turzycowisk.

2.	Ponurzyca	Rozległa polana wśród lasów z polami, ugorami, łąkami, rozproszoną zabudową kilku przysiółków wsi Ponurzyca, dolinami cieków i fragmentem pociętej wąwozami skarpy pradoliny Wisły; mozaika siedlisk, liczne stare drzewa, malownicze wnętrza krajobrazowe i punkty widokowe. Najcenniejszy w Parku obszar krajobrazu kulturowego z podzielną na siedem przysiółków zabudową wsi Ponurzyca znakomicie wkomponowaną w krajobraz, z zabytkami budownictwa drewnianego. Cenne zbiorowiska roślinności segetalnej oraz gatunki ptaków związanych z terenami o ekstensywnym użytkowaniu rolnym.	Psiary, łąg jesionowo-olszowy, bór mieszany, ekstensywne uprawy żyta i związane z nimi chwasty – archeofity (np. kąkol).	Fauna: drobne ssaki, m.in. orzesznica, łasica, tchórz, nietoperze, puszczyk, przepiórka, dudek, dzięcioł zielony, ortolan, gąsiorek. Flora: liczne stare drzewa, głównie przy zagrodach, na miedzach i w dolinach cieków, stopłamek szerokolistny, kokorycz pełna, kąkol polny.	Zachowanie istniejących drzew i zadrzewień stanowiących istotne komponenty krajobrazu. Zachowanie otwartych krajobrazów rolniczych i porolnych, przeciwdziałanie zalesianiu nieużytków. Ochrona czynna: wykaszanie łąk. wprowadzenie rygorów dotyczące zachowania układu przestrzennego wsi Ponurzyca oraz obowiązku wznoszenia nowych budynków zgodnych z tradycją lokalnego budownictwa.
3.	Osieckie Pola	Projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy położony w większości w otulinie Parku, obejmuje tereny położone na pn. i zach. od Osiecka, pomiędzy linią kolejową Góra Kalwaria – Pilawa a skrajem lasu. Ponadto w jego granicach znalazł się obszar położony na pd. od linii kolejowej, pomiędzy skrajem lasu a szosami Osieck – Ponurzyca i Osieck – Podbiel. Głównym celem ochrony jest zachowanie interesującego krajobrazu w krawędziowej strefie wysoczyzny morenowej opadającej ku dolinie Wisły. Krawędź wysoczyzny rozcinają doliny kilku cieków. Liczne punkty widokowe oraz interesujące wnętrza krajobrazowe na pograniczu lasu i w dolinach.	Psiary, wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, łąg jesionowo-olszowy, bór mieszany.	Fauna: miejsce gniazdowania licznych gatunków drobnych ptaków śpiewających i związanych z terenami otwartymi, m.in. dudka, dzięcioła zielonego i srokosza, miejsce rozrodu płazów. Flora: stare drzewa w dolinach cieków.	Postuluje się włączenie całego obszaru projektowanego Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego w granice Parku. Utrzymanie istniejących zadrzewień śródpolnych i nadwodnych, likwidacja dzikich wysypisk śmieci i zapobieganie zaśmiecaniu terenu, utrzymanie otwartych krajobrazów bez zabudowy.

### § 23.

#### Użytki ekologiczne (wg poniższej tabeli):

Nr	Nazwa obiektu	Opis obiektu	Cenne i chronione siedliska	Rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt	Zasady ochrony
1.	Macierówka	Zespół wyrobisk potorfowych, otoczony bagnami i podmokłymi lasami, położony na pd. od osiedla Macierówka.	Torfowisko przejściowe, sosnowy bór bagienny, bór wilgotny.	Flora: wąkrota zwyczajna, rosiczka okrągłolistna.	Zabezpieczenie terenu przed zrzutem ścieków komunalnych i przemysłowych, rekultywacja terenu po zanieczyszczeniu ściekami. Zahamowanie odpływu wód powierzchniowych.
2.	Zagórze	Śródleśne torfowisko.	Torfowisko przejściowe.	-	Zabezpieczenie terenu przed zrzutem ścieków komunalnych i przemysłowych, zahamowanie odpływu wód powierzchniowych.
3.	Czarne Stawki	Jeziorko powstałe po eksploatacji torfu.	Ols.	Fauna: miejsce rozrodu płazów, ostoja zaskrońca. Flora: salwinia pływająca.	Usunięcie śmieci ze stawków i ich otoczenia, zabezpieczanie przed zaśmiecaniem terenu i wylewaniem nieczystości.

4.	Podbiel	Obszar łąk i torfowisk z torfiankami, położony na zach. od wsi Podbiel, po obu stronach drogi Podbiel – Całowanie.	Wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska przejściowe, mechowiska, łożowiska.	Fauna: miejsce lęgu ptaków wodno-błotnych, m.in. kszczyka, miejsce rozrodu płazów i występowania mięczaków, m.in. szczeżui wielkiej. Flora: nasięźrzał pospolity, dziewięciomik błotny, jaskier wielki, stopłamek krwisty, stopłamek szerokolistny.	Ochrona czynna: wykaszanie i odkrzaczanie terenu, zahamowanie odpływu wód powierzchniowych.
5.	Brzoza Niska	Fragment młodego lasu na Bagnie Całowanie ze stanowiskiem brzozy niskiej.	Ols, zarośla brzozowe.	Flora: brzoza niska, nerecznica grzebieniasta, listera jajowata.	Ochrona czynna: okresowe odkrzaczanie w celu zachowania stanowiska brzozy niskiej, zachowanie stosunków wodnych, zapobieganie przesuszeniu terenu.
6.	Pogorzel I	Torfowisko międzywydymowe.	Torfowisko przejściowe.	Fauna: słonka, żerowisko ptaków wodno-błotnych, miejsce rozrodu płazów.	Zapobieganie nadmiernemu przesuszeniu terenu.
7.	Pogorzel II	Torfowisko międzywydymowe.	Torfowisko przejściowe.	Fauna: żerowisko ptaków wodno-błotnych, miejsce rozrodu płazów, występuje tu m.in. rzekotka drzewna.	Zapobieganie nadmiernemu przesuszeniu terenu.
8.	Pogorzelska Struga	Naturalna, nieregulowana dolina niewielkiego strumienia z fragmentami lasów łąkowych i łąk.	Łęg jesionowo-olszowy, wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, bór mieszany.	Fauna: drobne ssaki, żerowisko nietoperzy, drobne ptaki śpiewające, miejsce rozrodu płazów, rak szlachetny.	Ochrona czynna: usunięcie śmieci z koryta i doliny strumienia, zapobieganie zrzutowi ścieków z zagród.
9.	Cegielnia	Niewielki staw w wyrobisku po eksploatacji gliny koło cegielni w Celestynowie.	-	Fauna: miejsce żerowania nietoperzy i rozrodu płazów.	Ochrona czynna: usunięcie śmieci ze stawu i jego otoczenia, zapobieganie dalszemu zaśmieceniu.
10.	Lasek	Śródleśny stawek na pn. zach. od osady Lasek, powstały przez przegrodzenie leśnej strugi.	-	Fauna: miejsce żerowania nietoperzy i rozrodu płazów.	Ochrona czynna: usunięcie śmieci ze stawku i jego otoczenia, zapobieganie dalszemu zaśmieceniu.
11.	Celestynów	Śródleśne torfowisko.	Torfowisko przejściowe.	-	Ochrona czynna: zahamowanie odwodnienia terenu.
12.	Biała Góra	Najwyższa wydma w Parku (153 m n.p.m.) porośnięta borem sosnowym z licznymi odkrywkami.	Bór suchy, murawy szczytlichowe.	Fauna: miejsce licznego występowania lelka, dudek, żmija zygzakowata. Flora: rośliny napiaskowe.	Zakaz eksploatacji piasku, oczyszczenie terenu z nielegalnych wysypisk śmieci, zapobieganie dalszemu zaśmieceniu terenu.
13.	Regucka Struga	Naturalna dolina niewielkiego strumienia pomiędzy Regutem i Celestynowem, fragmenty łąk w dolinie i otaczających ją lasów.	Łęg jesionowo-olszowy, bór mieszany, wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, torfowisko przejściowe.	Fauna: miejsce gniazdowania licznych gatunków drobnych ptaków śpiewających. Flora: liczne stare drzewa wzdłuż ciek.	Utrzymanie istniejących zadrzewień i zakrzewień wzdłuż ciek, oczyszczenie koryta i doliny strumienia ze śmieci, zapobieganie dalszemu zaśmieceniu.
14.	Regut	Obszar łąk, podmokłych lasów i śródleśnych turzycowisk na pd.-wsch. od wsi Regut; mozaika siedlisk.	Wilgotne łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska przejściowe, bór wilgotny.	Fauna: miejsce gniazdowania ptaków wodno-błotnych, m.in. kszczyka, samotnika i żurawia, miejsce rozrodu płazów.	Zahamowanie przesuszenia terenu i nadmiernego odpływu wody, wykaszanie łąk, utrzymanie istniejących zadrzewień i zakrzewień, usunięcie nielegalnych wysypisk i zapobieganie dalszemu zaśmieceniu terenu.
15.	Karpiska I	Śródleśne torfowisko na zach. od wsi Karpiska.	Torfowisko przejściowe.	-	Utrzymanie istniejących stosunków wodnych.

16.	Karpiska II	Śródleśne torfowisko na zach. od wsi Karpiska.	Torfowisko przejściowe, bór wilgotny.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
17.	Żurawiowe	Śródleśne torfowisko przy drodze Karpiska –Ponurzyca.	Torfianka, torfowisko przejściowe.	Fauna: żuraw, miejsce rozrodu płazów.	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
18.	Chrząszczówka	Śródleśne torfowisko na zach. od wsi Chrząszczówka.	Torfowisko przejściowe, bór mieszany.	Fauna: miejsce rozrodu płazów. Flora: grzybień białe, grąźel żółty, rosiczka okrągłolistna.	Utrzymanie istniejących stosunków wodnych.
19.	Sokolicha I	Niewielkie śródleśne torfowisko na pn. od wsi Zabieźki.	Torfowisko przejściowe.	-	Utrzymanie istniejących stosunków wodnych.
20.	Sokolicha II	Niewielkie śródleśne torfowisko na pn. od wsi Zabieźki.	Torfowisko przejściowe.	-	Utrzymanie istniejących stosunków wodnych.
21.	Szkołmaki I	Śródleśna łąka na pn. od przysiółka Ponurzyca-Szkołmaki.	Psiary.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
22.	Szkołmaki II	Śródleśna łąka na pn. od przysiółka Ponurzyca-Szkołmaki.	Psiary.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
23.	Mętraki	Śródleśne torfowisko na wsch. od przysiółka Ponurzyca-Mętraki.	Torfowisko przejściowe.	Fauna: miejsce rozrodu płazów. Flora: grzybień białe, rosiczka okrągłolistna, przygielka biała.	Utrzymanie istniejących stosunków wodnych.
24.	Zabieźki	Kompleks niewielkich torfowisk i otaczających je lasów na pd. od wsi Zabieźki.	Psiary, torfowiska przejściowe, bory mieszane.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
25.	Augustówka I	Śródleśne torfowisko na pn. od wsi Augustówka.	Torfowisko przejściowe.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
26.	Augustówka II	Śródleśne torfowisko na pn. od wsi Augustówka.	Torfowisko przejściowe.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
27.	Augustówka III	Śródleśne torfowisko na pn. od wsi Augustówka.	Torfowisko przejściowe.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.
28.	Kąciki	Śródleśne torfowisko na zach. od przysiółka Kąciki.	Szuwar wielkoturzycowy, torfowisko przejściowe.	-	Zahamowanie nadmiernego odpływu wód powierzchniowych.

## Rozdział 6

### ZAKRES DZIAŁAŃ NA OBSZARACH CHRONIONYCH

#### § 24.

Zadania ochronne w rezerwatach przyrody określają sporządzone dla nich plany ochrony. Przy ich braku zadania ochronne określone są rozporządzeniem Wojewody. Przy braku planu ochrony i zadań ochronnych zabiegi wykonywane są za zgodą Wojewody wykonującego swoje zadania przy pomocy Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody.

#### § 25.

#### Działania ochronne dla użytków ekologicznych.

Wdrażanie różnych form ochrony czynnej m.in. poprzez ograniczenie odpływu wód, wykaszanie i usuwanie krzewów, usuwanie nielegalnych składowisk odpadów, zabezpieczenie przed dalszym zaścianieniem terenu.

## § 26.

### **Wskazania ochrony przyrody w ekosystemach leśnych.**

- 1) Zasadą jest nie odwadnianie siedlisk bagiennych i wilgotnych; należy chronić zgromadzone tam utwory organiczne, głównie – torfy; retencję wody w lasach należy realizować przede wszystkim przez zachowanie istniejących mokradeł, w tym olsów, łągów, śródleśnych torfowisk oraz cieków wodnych – wskazane opracowanie i wdrożenie małej retencji jako części programu łącznie z innymi terenami Parku.
- 2) Drzewostany określone jako „niezgodne z siedliskiem” należy stopniowo przebudowywać.
- 3) Lasy siedlisk bagiennych (Bb, BMb, LMb, Ol i OIJ) należy użytkować w sposób zapewniający trwałość tych siedlisk z uwzględnieniem ich roli biocenotycznej.
- 4) Należy dążyć do uznania pozostałych lasów stanowiących własność Skarbu Państwa za ochronne – a/ z dominacją funkcji ochrony elementów siedliska (np. na siedliskach wilgotnych, przylegających do cieków – wodochronne, na wydmach i zboczach zagrożonych erozją – glebochronne), b/ z dominacją funkcji ochrony przyrody (park krajobrazowy).
- 5) W lasach należy ograniczyć usuwanie martwych drzew; zaleca się pozostawianie możliwie dużej ilości drzew dziuplastych, a także niespalanie pozostałości odpadów drzewnych po cięciach.
- 6) Zaleca się zaprzestanie sadzenia obcych gatunków drzew i krzewów (takich jak np. czeremcha amerykańska, dąb czerwony itp.) w lasach oraz stopniowe usuwanie tych gatunków w ramach prowadzonych prac leśnych.
- 7) We współpracy z Zarządem Parków oraz gminami należy podjąć działania w celu ograniczenia zaśmiecania lasów („lobbying” na rzecz odpowiednich uchwał samorządów, edukacja, włączenie szkół).
- 8) Na etapie IV rewizji planu urządzania lasu (po 31 grudnia 2008r.) ustala się:
  - 1) wykonanie aktualizacji prac glebowo-siedliskowych, które stanowią niezbędny element planowania gospodarczego; rozpoznanie typów siedliskowych lasu bez uprzednich prac gleboznawczych należy traktować jako orientacyjne,
  - 2) ustalanie docelowych składów drzewostanów oraz składów gatunkowych upraw powinno każdorazowo uwzględniać: a/ typ siedliskowy lasu, b/ rodzaj siedliska, c/ optymalny stopień uwilgotnienia, d/ skład potencjalnego zespołu leśnego,
  - 3) zagospodarowanie lasów powinno zapewnić trwałość spełnienia przez nie wieloaspektowej funkcji ochronnej; w tym celu należy: 1- stopniowo ograniczać czysto zrębowy sposób odnawiania lasu, 2 – zastosować rębnie złożone (częściową, stopniową i przerębową) z uwzględnieniem rodzaju siedliska,
  - 4) należy dążyć do podniesienia wieku rębności dla następujących gatunków:
    - Db, Jś – 160
    - So, Md – 120
    - Ol, Lp, Kl, Gb – 80
    - Brz – 80
  - 5) sugerowany jeden wiek rębności dla terenu całego Nadleśnictwa,
  - 6) użytkowanie rębne powinno być ograniczone do okresu zimowego.

## § 27.

### **Działania dotyczące ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych.**

W celu efektywnego wdrażania ochrony walorów krajobrazowych wprowadza się strefowanie rygorów ochronnych zgodnie z wyznaczonymi strefami:

strefa N – krajobraz naturalny, najwyższe rygory ochronne,

strefa NK – krajobraz naturalno-kulturowy, najwyższe rygory ochronne,

strefa K - krajobraz kulturowy, wysokie rygory ochronne,  
strefa BC - strefa Bagna Całowanie,  
strefa MOL – miasto ogród, osiedla leśne,  
strefa D – krajobraz zdegradowany.

Działania dotyczące ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych obejmują:

- 1) w granicach strefy krajobrazu naturalnego o najwyższych rygorach ochronnych (strefa N):
  - a) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów, z zachowaniem mozaiki terenów leśnych i otwartych,
  - b) działania polegające na:
    - utrzymywaniu istniejącej struktury krajobrazu poprzez wykaszanie łąk i usuwanie samosiewów we wnętrzach krajobrazowych na polanach i mokradłach (w ramach programów ochrony czynnej),
    - likwidacji dzikich wysypisk śmieci i wyrobisk piasku,
    - budowie wież widokowych w punktach widokowych;
- 2) w granicach strefy krajobrazu naturalno-kulturowego o najwyższych rygorach ochronnych (strefa NK):
  - a) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów,
  - b) działania czynne polegające na wykaszaniu łąk, likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci i wyrobisk piasku, rewaloryzacji starych zabudowań drewnianych zgodnie z zalecanym stylem budownictwa regionalnego oraz krzyży i kapliczek, modernizacji infrastruktury polegającej na minimalizacji i ograniczaniu ingerencji w krajobraz, budowie wież widokowych w punktach widokowych, np. na Górze Lotników,
  - c) utrzymywanie takiej kolorystyki zabudowań, która nie będzie stanowiła agresywnej dominanty w krajobrazie,
  - d) stosowanie w architekturze form bryły budowlanej charakterystycznej dla ugruntowanego w określonych rejonach Parku kultury mieszczańskiej i wiejskiej tzw. kołbielskiej.
- 3) w granicach strefy krajobrazu kulturowego o wysokich rygorach ochronnych (strefa K):
  - a) zachowanie starych drzew w zagrodach, za wyjątkiem drzew stwarzających niebezpieczeństwo dla ludzi i mienia,
  - b) niedopuszczenie do budowy budynków mieszkalnych, gospodarczych i ogrodzeń niezgodnie z planem ochrony i z zalecanym stylem budownictwa regionalnego oraz niedopuszczenie do niewłaściwego użytkowania obiektów zabytkowych i ich otoczenia,
  - c) niedopuszczenie do lokalizacji składowisk odpadów i eksploatacji surowców mineralnych,
  - d) działania czynne polegające na uczytelnieniu historycznych układów przestrzennych miejscowości (otwarć, wnętrz urbanistycznych, układów ulic), urządzeniu punktów widokowych, rewaloryzacji i renowacji starej zabudowy,
  - e) utrzymanie lub/i zabezpieczenie stanowisk archeologicznych, parków, cmentarzy, pomników historycznych, kapliczek, krzyży,
  - f) utrzymanie takiej kolorystyki zabudowań, która nie będzie stanowiła agresywnej dominanty w krajobrazie.
- 4) w strefie Bagna Całowanie (Strefa BC):
  - a) utrzymanie otwartego, rolniczego krajobrazu obszaru, niedopuszczenie do budowy nowych stawów rybnych jako przedsięwzięć zmieniających stosunki wodne niekorzystnie dla zasobów przyrodniczych, wydobywania torfu, osuszania łąk podmokłych i bagien, wybierania piasku z wydym, niszczenia stanowisk archeologicznych,



- b) działania czynne polegające na usuwaniu podrostów drzew i krzewów oraz wykaszaniu łąk na obszarach występowania siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie, przeprowadzeniu zabiegów hydrotechnicznych zwiększających uwodnienie bagna (budowa zastawek) i likwidacji istniejących stawów, tworzeniu nowych form ochrony przyrody, budowie wież widokowych.
- 5) w strefie Miasta-Ogrodu Soplicowo oraz osiedli położonych w lesie (Strefa MOL - Emów, Wiśniowa Góra, Stara Miłosna)
- a) ograniczenie przebudowy istniejących budynków mieszkalnych i ogrodzeń niezgodnie z preferowanym na tych terenach stylem budownictwa,
- b) utrzymanie układu przestrzennego miasta-ogrodu lub osiedla leśnego oraz leśnego charakteru niezabudowanej części działki budowlanej, zachowanie starych drzew w ogrodach,
- c) działania czynne polegające na rewaloryzacji starej zabudowy i dbałości o jej harmonijne otoczenie oraz stopniowej eliminacji substandardowych elementów zagospodarowania.
- 6) w strefie obszarów o krajobrazie negatywnie przekształconym (Strefa D):
- a) działania czynne polegające na likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci i wyrobisk piasku oraz bezwzględnym egzekwowaniu przepisów uniemożliwiających powstawanie nowych miejsc niekorzystnych przekształceń, opracowaniu wspólnej dla Zarządu Parku i Nadleśnictwa polityki ochrony lasu i rekultywacji obszarów zdegradowanych.

## Rozdział 7

### SPOSOBY ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA ZAGROŻEŃ DLA PRZYRODY

#### § 28.

#### Identyfikacja głównych zagrożeń dla walorów przyrodniczych i kulturowych Parku oraz sposoby ich eliminacji lub ograniczenia:

Rodzaj/charakter zagrożenia	Sposób eliminacji/ograniczenia	Wykonawca
Postępująca antropopresja powodująca zanikanie stanowisk i siedlisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, zmniejszanie areалу przyrodniczych siedlisk chronionych i niekorzystne zmiany w tych siedliskach.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Inwentaryzacja i monitoring stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.</li> <li>2. Inwentaryzacja i monitoring rzadkich i chronionych siedlisk przyrodniczych.</li> <li>3. Wdrażanie programów czynnej ochrony gatunków i ich siedlisk.</li> <li>4. Utworzenie nowych obszarów i obiektów chronionych na terenie Parku oraz powiększenie niektórych istniejących, wg propozycji zawartych w rozdziale 5.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1-3. Zarząd Parków we współpracy z instytucjami naukowymi i organizacjami społecznymi mającymi na celu ochronę przyrody.</li> <li>4. Wojewoda Mazowiecki wykonujący swoje zadania przy pomocy Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody na wniosek Zarządu Parków. Dokumentację na potrzeby ustanowienia obszaru lub obiektu wykonują lub zlecają do wykonania: Zarząd Parków lub Wojewoda Mazowiecki wykonujący swoje zadania przy pomocy Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody lub organizacje społeczne mające na celu ochronę przyrody.</li> </ol>
Postępujące przesuszenie terenu Parku, zwłaszcza terenów leśnych i łąkowych.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zmniejszenie odpływu wód powierzchniowych z terenu Parku i przywrócenie uwodnienia wilgotnych i bagiennych lasów (np. budowa zastawek, zasypywanie</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zarząd Parków oraz Nadleśnictwo Celestynów, we współpracy z Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych i właściwymi Spółkami Wodnymi.</li> </ol>

	<p>rowów), wdrażanie programów małej retencji w lasach i poza nimi.</p> <p>2. Renaturyzacja zdegradowanych terenów podmokłych.</p> <p>3. Utrzymanie zakazu eksploatacji torfu i budowy stawów na terenie Bagna Całowanie oraz likwidacja i rekultywacja istniejących nielegalnych wyrobisk.</p> <p>4. Tworzenie stref buforowych (zadrzewienie ochronne) wokół cieków.</p>	<p>2. Zarząd Parków we współpracy z instytucjami naukowymi i organizacjami społecznymi mającymi na celu ochronę przyrody.</p> <p>3. Starostwo Powiatowe.</p> <p>4. Władający nieruchomościami.</p>
<p>Zmniejszanie i fragmentacja areału cennych zbiorowisk roślinnych terenów otwartych (łąkowych, torfowiskowych, murawowych, polnych) i ekotonowych (polany, pogranicza lasu) oraz znajdujących się tam siedlisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt w wyniku zakrzaczania, samoistnej sukcesji lasu lub celowego zalesiania.</p>	<p>1. Prowadzenie ochrony czynnej (np. wykaszanie łąk, likwidacja podrostu w dąbrowie świetlistej, wycinanie samorzutnych zalesień i zakrzewień).</p> <p>2. Promocja ekstensywnego rolnictwa i wdrażanie programów rolno-środowiskowych.</p> <p>3. Prowadzenie racjonalnego programu zalesień, z uwzględnieniem zachowania cennych terenów otwartych.</p>	<p>1-3. Zarząd Parków we współpracy z instytucjami naukowymi i organizacjami społecznymi mającymi na celu ochronę przyrody, właściwymi jednostkami samorządu terytorialnego i władający nieruchomościami.</p>
<p>Kolidująca z celami ochronnymi Parku gospodarka leśna, jak: osuszanie bagiennych lasów i śródleśnych bagien, wykonywanie zrębów zupełnych w najbliższym sąsiedztwie ostoi zwierzyny i obszarów chronionych, nieprzemyślane zalesianie cennych siedlisk terenów otwartych itp.</p>	<p>Wprowadzenie proekologicznej gospodarki leśnej, nie kolidującej z celami ochronnymi Parku na etapie IV rewizji planu urządzania lasu (po 31 grudnia 2008).</p>	<p>Nadleśnictwo Celestynów w porozumieniu z Zarządem Parków, właściwe organy administracji publicznej stanowiące nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa.</p>
<p>Zniszczenie i zagrożenie cennych siedlisk oraz dewastacja krajobrazu w wyniku eksploatacji surowców mineralnych: torfu (prowadzonej często pod pretekstem budowy stawów rybnych) i piasku.</p>	<p>1. Utrzymanie zakazu eksploatacji torfu i budowy stawów rybnych na Bagnie Całowanie.</p> <p>2. Skuteczne zapobieganie nielegalnemu pozyskaniu surowców.</p> <p>3. Rekultywacja istniejących nielegalnych wyrobisk potorfowych i po eksploatacji piasku.</p>	<p>1-3. Starostwo Powiatowe w Otwocku w porozumieniu z Zarządem Parków.</p> <p>Zarząd Parków we współpracy z instytucjami naukowymi i organizacjami społecznymi mającymi na celu ochronę przyrody oraz władającymi nieruchomościami.</p>
<p>Ekspansja obcych gatunków roślin, zwłaszcza czeremchy amerykańskiej, dębu czerwonego i klonu jesionolistnego.</p>	<p>Zaprzestanie sadzenia tych gatunków w lasach i poza nimi oraz ich stopniowe usuwanie, zarówno w trakcie prac leśnych (np. trzebieży) jak i w ramach programów ochrony cennych siedlisk (np. widnych borów).</p>	<p>Nadleśnictwo Celestynów, organy administracji publicznej stanowiące nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, władający nieruchomościami.</p>
<p>Dewastacja runa leśnego, dróg leśnych i innych cennych siedlisk przez niekontrolowaną rekreację konną.</p>	<p>1. Wyznaczenie dróg leśnych dopuszczonych do jazdy konnej - w lasach w uzgodnieniu z miejscowym nadleśniczym.</p> <p>2. Opracowanie systemu „tras konnych” na obszarach pozaleśnych skoordynowanych z dopuszczonymi do jazdy konnej drogami leśnymi.</p>	<p>1. Nadleśnictwa Celestynów i Drewnica</p> <p>2. Zarząd parków w porozumieniu z samorządami gminnymi i w uzgodnieniu z władającymi nieruchomościami.</p>

Dewastacje lasów związane z ruchem pojazdami silnikowymi i motorowerami; parkowanie w miejscach nieprzeznaczonych na te cele.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Przeгляд i uzupełnienie oznakowania leśnych dróg publicznych oraz dróg leśnych dopuszczający ruch po tych drogach. Nie dotyczy to inwalidów poruszających się pojazdami przystosowanymi do ich potrzeb.</li> <li>Systematyczna kontrola postoju pojazdów, o których mowa w pkt. 1.</li> <li>Oznakowanie miejsc postoju.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>Nadleśnictwa Celestynów i Drewnica we współpracy z Zarządem Parków.</li> <li>Straż Leśna, Policja, służby Parku.</li> <li>Nadleśnictwa Celestynów i Drewnica.</li> </ol>
Ekspansja obcych gatunków zwierząt; dotyczy to przede wszystkim norki amerykańskiej i jenota.	Ograniczenie populacji tych gatunków na terenie Parku przez ich zwiększone pozyskanie łowieckie.	Polski Związek Łowiecki
Zmniejszenie się i zagrożenie lokalnej populacji łosia i borsuka.	Utrzymanie moratorium na odstrzał łosia. Ograniczenie pozyskania łowieckiego borsuka.	Polski Związek Łowiecki
Zaśmiecenie terenu Parku (m.in. wzdłuż przecinających go tras komunikacyjnych), w tym wielu cennych siedlisk oraz istniejących i projektowanych obszarów chronionych.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Likwidacja i rekultywacja nielegalnych wysypisk śmieci.</li> <li>Zapobieganie dalszemu zaśmiecaniu terenu przez uwzględnienie tego problemu w programach gospodarki odpadami.</li> <li>Wprowadzenie oznakowania zakazu wyrzucania śmieci.</li> <li>Zwiększenie nadzoru i kontroli przez władających nieruchomościami i ich współpraca z organami ścigania.</li> <li>Edukacja ekologiczna mieszkańców.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>Samorządy gminne, powiatowe, wojewódzki w porozumieniu z Nadleśnictwem Celestynów i Zarządem Parków, zarządcy dróg (GDDKiA, WZDP, PZDP), władający nieruchomościami.</li> <li>Zarząd Parków, Nadleśnictwo Celestynów i Drewnica.</li> </ol>
Nieuporządkowana gospodarka ściekowa, zrzut nieoczyszczonych i niedostatecznie oczyszczonych ścieków do cieków i zbiorników wodnych na terenie Parku.	<ol style="list-style-type: none"> <li>Proekologiczne uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.</li> <li>Wzmożenie nadzoru nad eksploatacją urządzeń unieszkodliwiania i odbioru ścieków.</li> <li>Wprowadzenie oznakowania zakazu zrzutu ścieków.</li> <li>Zwiększenie nadzoru i kontroli przez władających nieruchomościami i ich współpraca z organami ścigania.</li> </ol>	1-4. Samorządy Gminne i władający nieruchomościami.
Emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych z drogi nr 50.	1. Modernizacja drogi i wyposażenie jej w urządzenia ochrony środowiska oraz wprowadzenie zakazu zatrzymywania się na odcinku przebiegającym przez obszar Parku.	1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA).
Uniemożliwienie swobodnej migracji zwierząt oraz ich ginięcie w kolizjach z samochodami w związku z bardzo intensywnym ruchem drogowym na drodze nr 50 (Góra Kalwaria – Kołbiel).	Realizacja bezkolizyjnych przejść dla zwierząt.	GDDKiA w uzgodnieniu z właściwym organem ochrony przyrody oraz w porozumieniu z Zarządem Parków.
Przewóz materiałów szczególnie niebezpiecznych dla jakości wód podziemnych.	Wytyczenie tras przewozu środków szczególnie niebezpiecznych dla jakości wód podziemnych poprzez wprowadzenie znaków zakazu poruszania się pojazdów przewożących substancje niebezpieczne.	GDDKiA, Wojewódzki Zarząd Dróg Publicznych, Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych, w porozumieniu z Zarządem Parków.
Ekspansja chaotycznej	1. Wyznaczenie terenów	1-2. Samorządy Gminne.

zabudowy (spontaniczne osadnictwo).	dopuszczalnego rozwoju osadnictwa (terenów dopuszczalnej zabudowy). 2. Sporządzenie dla terenów, o których mowa w pkt. 1, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jako narzędzia sterowania ekspansją zabudowy z uwzględnieniem ustaleń zawartych w planie ochrony Parku.	
Ekspansja bezstylowego, szpecącego krajobraz, nieestetycznego i szpecącego budownictwa mieszkaniowego i usługowego; degradacja walorów wizualnych istniejącej starej zabudowy poprzez dowolną modernizację.	1. Opracowanie wytycznych i propagowanie stylu budownictwa nawiązującego do regionalnych wzorców (kanony architektury nadświdrzańskiej, mazowieckiej i dworkowej), 2. Eliminacja samowoli budowlanych poprzez wzmoczenie nadzoru nad realizacją budowy i remontów starych zabudowań.	1-2. Organy Nadzoru Budowlanego i Samorządy Gminne we współpracy z Zarządem Parków.
Zanik regionalnego budownictwa, wyburzanie i dewastacja starych, stylowych zabudowań.	1. Inwentaryzacja i monitoring stanu starych zabudowań na terenie Parku; objęcie najcenniejszych z nich ochroną konserwatorską. 2. Zachowanie starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z funkcjami Parku (letniskowe, agroturystyczne).	1. Zarząd Parków i Wojewódzki Konserwator Zabytków. 2. Samorządy Gminne we współpracy z Zarządem Parków.
Zanik historycznych układów przestrzennych wsi.	Uznanie wsi Ponurzyca wraz ze wszystkimi przysiółkami za miejscowość o zabytkowym układzie przestrzennym i wpisanie jej do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.	Wojewódzki Konserwator Zabytków.
Dewastacja zabytków architektury, parków, alei zabytkowych i cmentarzy.	Inwentaryzacja i monitoring stanu obiektów zabytkowych na terenie Parku oraz wzmoczenie opieki i nadzoru konserwatorskiego nad nimi.	Wojewódzki Konserwator Zabytków we współpracy z Zarządem Parków oraz z Gminami.
Dewastacja stanowisk archeologicznych w wyniku eksploatacji piasku.	Monitoring stanu zabytków archeologicznych, kontrola i egzekwowanie zakazu eksploatacji piasku z obiektów uznanych za zabytki archeologiczne.	Wojewódzki Konserwator Zabytków we współpracy z Samorządami Gminnymi i Zarządem Parków.
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców Parku i jego okolic.	Opracowanie i wdrożenie programu edukacji ekologicznej w różnych formach dla mieszkańców Parku i jego okolic. Edukacja powinna być prowadzona na różnych szczeblach, obejmujących nie tylko dzieci i młodzież szkolną, ale także osoby dorosłe, w tym członków władz samorządowych.	Zarząd Parków we współpracy z samorządami gminnymi i organizacjami społecznymi.

## Rozdział 8

### SPOSOBY UDOSTĘPNIANIA PARKU DLA TURYSTYKI I EDUKACJI

#### § 29.

#### Zasady rozwoju funkcji w zakresie turystyki i edukacji na obszarze Parku:

1. Turystyczne i edukacyjne udostępnienie Parku nie może zagrażać jego walorom oraz funkcjom ekologicznym, które w stosunku do każdego sposobu zagospodarowania należy traktować jako nadrzędne.
2. Na całym obszarze Parku należy dostosować rodzaj i formy zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacyjnego do walorów przyrodniczych i kulturowo- krajobrazowych.
3. Wiodącymi formami turystyki i rekreacji powinny być:
  - 1) turystyka krajoznawcza, kwalifikowana (piesza, rowerowa, narciarska, konna) i specjalistyczna - poznawcza (głównie przyrodnicza),
  - 2) turystyka dydaktyczna i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych,
  - 3) ekstensywna rekreacja związana z wypoczynkiem na terenach leśnych, zbieraniem grzybów i owoców runa leśnego, z wyłączeniem terenów szczególnej ochrony,
  - 4) agroturystyka.
4. Utrzymanie, modernizacja i rozwój podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego:
  - 1) bazy noclegowej (agroturystycznej, pensjonatowej, urządzone pola biwakowe),
  - 2) miejsc odpoczynkowych i punktów widokowych,
  - 3) urządzeń obsługi turystów, urządzeń sanitarnych, parkingów, informacji turystycznej,
  - 4) szlaków turystycznych pieszych, rowerowych i konnych,
5. Lokalizowanie i kształtowanie bazy noclegowej zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 9.
6. Lokalizowanie i kształtowanie zabudowy letniskowej – na wyznaczonych terenach osadniczych.
7. Rozdzielenie rekreacji i turystyki konnej od turystyki pieszej i rowerowej poprzez wyznaczenie tras konnych, które nie będą przebiegały po drogach i ścieżkach oznakowanych jako szlaki piesze i rowerowe.
8. Dopuszczenie uprawiania turystyki narciarskiej po szlakach pieszych i rowerowych.
9. Dopuszczenie dokonywania korekt przebiegu szlaków turystycznych.

#### § 30.

#### Na obszarze Parku zaleca się realizację następujących działań związanych z funkcjami turystycznymi:

Rejon	Szlak/funkcja	Zadanie/uwagi	Realizujący
Las Sobieskiego	szlak czerwony	Zorganizowanie bezpiecznego przejścia przez ul. Bronisława Czecha (np. światła).	Zarząd Dróg Publicznych, w porozumieniu z Zarządem Parków i PTTK.

Las Sobieskiego	trasy konne	Rozdzielenie rekreacji konnej od dróg i szlaków pieszych i rowerowych.	Zainteresowani organizatorzy jeździectwa w porozumieniu z Zarządem Parków i PTTK, Nadleśnictwo Drewnica.
Las Sobieskiego	szlak zielony	Remont wiaty turystycznej.	Nadleśnictwo Drewnica wraz z PTTK, w porozumieniu z Zarządem Parków.
Daków ul. Fabryczna		Likwidacja starych znaków.	PTTK.
Jezioro „Torfy” (Kaczy Ług)	szlak niebieski	Remont wiaty turystycznej.	Nadleśnictwo Celestynów wraz z PTTK, w porozumieniu z Zarządem Parków.
Zagórze	szlak żółty, czerwony	Remont wiaty turystycznej.	Nadleśnictwo Celestynów wraz z PTTK, w porozumieniu z Zarządem Parków.
Zagórze	szlak żółty	Poprawa czytelności poprowadzenia i oznakowania szlaku w okolicy sanatorium.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Zagórze	trasy konne (Majdan)	Wydzielenie tras dla rekreacji konnej.	Zainteresowani organizatorzy jeździectwa w porozumieniu z Zarządem Parków i PTTK.
Falenica ul. Przełęcz	plac zabaw, szlak rowerowy	Remont wiaty, urządzeń i tablicy informacyjnej.	Dzielnica Warszawa Wawer wraz z Nadleśnictwem i PTTK, w porozumieniu z Zarządem Parków.
Aleksandrów ul. Podkowy ośrodek jeździecki	szlak niebieski, szlak rowerowy	Rozdzielenie rekreacji konnej od dróg i szlaków pieszych i rowerowych.	Zainteresowani organizatorzy jeździectwa w porozumieniu z Zarządem Parków i PTTK.
Góraszka	szlak czerwony	Oznakowanie i informacja o bunkrach.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Józefów Góra Lotnika	szlak żółty	Zaprojektowanie wieży widokowej.	Zarząd Parków wraz z PTTK i Nadleśnictwem.
Józefów ul. Wiązowska		Skasowanie starych znaków, Oznakowanie i informacja o bunkrach.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Emów ul. Sosnowa		Skasowanie starych znaków, Oznakowanie i informacja o bunkrach.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Okoły	szlak zielony	Poprawa przebiegu szlaku, poprzez konserwację jego trasy.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Jez. Czarne	szlak czerwony	Zaprojektowanie pomostu widokowego i miejsca odpoczynku z wiatą.	Zarząd Parków wraz z PTTK i Nadleśnictwem Celestynów.
Biała Góra	szlak czerwony	Oznakowanie i informacja o bunkrach.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Celestynów ul. Osiecka	szlak niebieski	Zmiana przebiegu: ulicą Osiecką, łącznie ze szlakiem zielonym, zamiast wzdłuż ogrodzeń za budynkami OSP.	PTTK.
Celestynów ul. Osiecka		Skasowanie starych znaków.	PTTK.
Ponurzyca	szlak żółty	Zaprojektowanie wież widokowych na płn. i pód. od wsi.	Zarząd Parków wraz z PTTK i Nadleśnictwem.
Regut – Ponurzyca	szlak żółty	Poprawa czytelności przebiegu szlaku, szczególnie przy granicy polno-leśnej.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Ponurzyca – Osieck	szlak żółty	Poprawa czytelności przebiegu szlaku w lesie, w okolicach stacji PKP.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Kąćiki	szlak niebieski	Poprawa przebiegu szlaku zdewastowanego przez zręby i prace melioracyjne.	PTTK w porozumieniu z Zarządem Parków.
Bagno Całowanie		Zaprojektowanie i budowa wieży widokowej.	Zarząd Parków wraz z organizacjami społecznymi i samorządem lokalnym.

Podbiel		Zorganizowanie turystycznego schroniska (sezonowego i sobotnio-niedzielnego) w szkole.	Samorząd lokalny wraz z organizacjami społecznymi, w porozumieniu z Zarządem Parków.
Podbiel		Propozycja udostępnienia wieży OSP do celów widokowych.	Samorząd lokalny wraz z organizacjami społecznymi, w porozumieniu z Zarządem Parków.
Ponurzyca	budynek szkoły	Propozycja zorganizowania izby szkolnej – muzeum dawnej szkoły.	Samorząd lokalny wraz z organizacjami społecznymi, w porozumieniu z Zarządem Parków.

### § 31.

#### Udostępnienie dla celów edukacyjnych i realizacja funkcji edukacyjnych.

1. Park powinien być udostępniony dla celów edukacyjnych poprzez utrzymanie i rozwijanie dotychczasowych funkcji edukacyjnych.
2. Inicjowanie współpracy z wolontariuszami i osobami kierowanymi na praktyki, w celu wspomaganie realizacji takich zadań jak przewodnictwo i edukacja środowiskowa w terenie, a także patrolowanie (monitoring) obszaru Parku, ze szczególnym uwzględnieniem szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych oraz miejsc odpoczynku, rekreacji itp.
3. Zaleca się powiązanie edukacji z turystyką i aktywizacją młodzieży oraz rozwinięcie działalności turystyczno-edukacyjnej, wraz z kompleksową obsługą przewodnicko-organizacyjną dla grup (wycieczek szkolnych, zainteresowanych instytucji) i współpracą na rzecz organizowania tzw. „zielonych szkół”.
4. Zaleca się kontynuowanie zapoczątkowanej realizacji ośrodka edukacyjnego w siedzibie Zarządu Parków i rozwijanie jego działalności związanej z turystyką i edukacją poprzez:
  - 1) zajęcia kameralne (laboratoryjne, audiowizualne, komputerowe itd.) związane z edukacją przyrodniczą,
  - 2) zajęcia terenowe w pobliżu siedziby Zarządu Parków,
  - 3) zajęcia w oparciu o placówkę pod nazwą Baza „Torfy”,
  - 4) zajęcia edukacyjne w oparciu o ścieżki edukacyjne i szlaki turystyczne,
  - 5) działalność promocyjno-edukacyjną poza Parkiem, w placówkach oświatowych, na wystawach, itp.
5. Zaleca się rozwinięcie działań wystawienniczych w Bazie „Torfy”, przeznaczając ją na cele ekspozycyjno-muzealne.
6. Zaleca się zorganizowanie ośrodka rehabilitacji dla dzikich zwierząt wymagających leczenia, opieki i rekonwalescencji.
7. Zaleca się urządzenie terenu wokół Ośrodka Edukacyjnego i Biura Parków w Otwocku w celu przystosowania go do zajęć edukacyjnych (np. ścieżki spacerowo-poznawcze, stanowiska roślin rzadkich i chronionych itp.).
8. Należy podjąć działania w celu przystosowania części terenu wokół Ośrodka Edukacyjnego i Biura Parków w Otwocku do odbywania zajęć edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, z odpowiednim dla nich zapleczem technicznym.
9. Zaleca się zorganizowanie i urządzenie ścieżki edukacyjnej pomiędzy Ośrodkiem Edukacyjnym i Biurem Parków w Otwocku a Bazą „Torfy” (ok. 2 km).
10. Dopuszcza się zmiany w przebiegu proponowanych ścieżek edukacyjnych i tworzenie nowych.
11. Zaleca się podejmowanie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Parku i jego sąsiedztwa, ze szczególnym

uwzględnieniem zagadnień ochrony przyrody i środowiska, z zastosowaniem zasad i metod dobrej komunikacji społecznej.

## **Rozdział 9**

### **USTALENIA (WYTYCZNE) DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

#### **§ 32.**

Ustalenia ogólne:

- 1) Na obszarze Parku wyróżnia się trzy strefy o różnych zasadach i sposobach zagospodarowania:
  - a) strefa terenów leśnych,
  - b) strefa terenów osadniczych,
  - c) strefa terenów otwartych – nieleśnych i pozaosadniczych.Na terenach stref, o których mowa wyżej, adaptuje się ustalenia dotychczasowe, tj. na dzień wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w pełnym zakresie.
- 2) Na obszarze Parku zakazuje się lokalizacji obiektów i prowadzenia gospodarki, której oddziaływanie spowodować może niezgodne z przepisami szczególnymi obniżenie standardów środowiska.
- 3) Na terenach osadniczych, na których dopuszcza się zabudowę należy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnić zakazy i nakazy wynikające z obowiązujących przepisów, w tym dla parków krajobrazowych.
- 4) Na obszarze Parku w związku z ochroną krajobrazową zakazuje się wprowadzania ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych.

#### **§ 33.**

Ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania strefy **terenów leśnych**.

1. Zachowuje się – jako realizacja głównego celu, o którym mowa w § 16 pkt 1– dotychczasowe tereny leśne; nie przewiduje się przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne z wyjątkiem terenów osadniczych wskazanych w § 34 oraz z zastrzeżeniem ust.2.
2. Na terenach leśnych dopuszcza się obiekty budowlane związane z:
  - 1) funkcjami ochronnymi Parku, w tym ochrony czynnej,
  - 2) edukacją ekologiczną Zarządu Parku,
  - 3) gospodarką leśną,
  - 4) ochroną przeciwpożarową i innymi funkcjami dotyczącymi bezpieczeństwa publicznego,
  - 5) realizacją małej architektury na potrzeby turystyki (np. wiaty, deszczochrony, ławki itp.),
  - 6) niezbędne dla realizacji celów publicznych określonych w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami. W przypadku konieczności realizacji celów publicznych takich jak: linie komunikacyjne, napowietrzne i podziemne rurociągi, linie kablowe oraz inne obiekty liniowe należy zapewnić ograniczenie ich oddziaływania na środowisko, w tym ochronę walorów krajobrazowych i możliwość przemieszczania się dziko żyjących zwierząt.
3. Wyznaczenie terenów pod obiekty budowlane, o których mowa w ust. 2, dokonane we właściwym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzji o warunkach zabudowy lub w decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego, nie może naruszyć celów ochrony Parku, a w przypadku naruszenia należy przewidzieć stosowną kompensację przyrodniczą.



4. Z zastrzeżeniem ust. 2 zachowuje się istniejące obiekty budowlane z dopuszczeniem możliwości ich, przebudowy, zmiany funkcji lub rozbiórki.
5. Z wyłączeniem inwestycji liniowych, działki z nowo realizowanymi obiektami budowlanymi realizującymi cele publiczne, o której mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.) o gospodarce nieruchomościami, nie mogą być mniejsze niż 5000 m<sup>2</sup>, przy czym minimum 80% powierzchni działki należy zachować jako grunty zalesione.

### § 34.

Ustalenia ogólne dotyczące strefy **terenów osadniczych**, przez którą należy rozumieć tereny dopuszczonej zabudowy.

1. Ustala się, określone na załączonych rysunkach (załączniki nr 3.1 – 3.13) następujące tereny dopuszczonej zabudowy w granicach Parku:
  - 1) tereny w Aleksandrowie (m. st. Warszawa - dzielnica Wawer), tworzące wyróżniającą się jednostkę urbanistyczną; *Zał. 3.1.*
  - 2) tereny ciągu osadniczego Tabor-Podbiel (gmina Celestynów); *Zał. 3.2.1 i 3.2.2.*
  - 3) teren dopełnienia i kontynuacji układu osadniczego Dąbrówki (gmina Celestynów); *Zał. 3.3.*
  - 4) tereny gniazdowego osadnictwa Ponurzyca (gmina Celestynów); *Zał. 3.4.*
  - 5) tereny śródleśne w sołectwie Emów (gmina Wiązowna); *Zał. 3.5.*
  - 6) teren leśny w Starej Miłosnej (m. st. Warszawa – dzielnica Wesoła); *Zał. 3.6.*
  - 7) tereny leśne Soplicowa (zabudowa w lesie – miasto Otwock); *Zał. 3.7.*
  - 8) teren śródleśny w Zbójnej Górze – rejon Traktu Napoleońskiego (m. st. Warszawa - dzielnica Wawer); *Zał. 3.8.*
  - 9) teren leśny w Zbójnej Górze – rejon ul. Janosika i Kwitnącej Akacji (m. st. Warszawa - dzielnica Wawer); *Zał. 3.9.*
  - 10) teren leśny w Wiśniowej Górze – ciąg zabudowy wzdłuż ul. Henryka Wierzchowskiego (m. st. Warszawa - dzielnica Wawer); *Zał. 3.10.*
  - 11) tereny dopełnienia układu osadniczego Celestynowa (gmina Celestynów); *Zał. 3.11.*
  - 12) teren dopełnienia układu osadniczego w Pogorzeli Warszawskiej (gmina Celestynów) *zał. 3.12.*
  - 13) teren dopełnienia ciągu zabudowy w rejonie Pohulanki wzdłuż Szosy Lubelskiej (m. st. Warszawa -dzielnica Wesoła); *Zał. 3.13.*
2. Granice terenów, o których mowa w ust. 1 wyznaczono w oparciu o:
  - 1) liniowe elementy topografii – drogi, ciek powierchniowe, w tym rowy melioracyjne, oraz granice kompleksów leśnych,
  - 2) granice nieruchomości,
  - 3) linie łączące punkty położone w jednakowej odległości od osi jezdni drogi/ulicy publicznej, określone indywidualnie dla części terenów osadniczych, tam gdzie nie wyznaczono granic w oparciu o linie wymienione w pkt 1 i 2.
3. Granice, o których mowa w ust. 2 i określone na rysunkach – załączniki 3.1 -3.13. oznaczają maksymalny zasięg działek budowlanych, który nie może być – w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub decyzjach o ustaleniu lokalizacji celu publicznego – przekroczony. Może być natomiast mniejszy.
4. W szczegółowym (tj. w większej skali – np. dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) wyznaczaniu granic, o których mowa w ust. 2 pkt 1 należy kierować się następującymi zasadami:
  - 1) w przypadku cieku powierchniowego – 6 m od krawędzi koryta tego cieku,
  - 2) w przypadku granicy kompleksu leśnego – 10 m od jego krawędzi, chyba że nie daje to możliwości zabudowy na istniejącej działce w granicach jednostek osadniczych.

## § 35.

Ustalenia szczegółowe dotyczące zasad zagospodarowania strefy terenów osadniczych.

1. Na terenach jednostki urbanistycznej **Aleksandrowa**, której zasięg określono na załączonym rysunku (*Zał. 3.1.*), dopuszcza się realizację zespołu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej, a ponadto:
  - 1) dopuszcza się:
    - a) nieuciążliwe usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep, zakład fryzjerski, kosmetyczny, usługi oświaty, zdrowia, kultury, wyznania itp.),
    - b) funkcje turystyczne (baza noclegowa, gastronomia, biura informacji turystycznej),
    - c) nieuciążliwe obiekty sportowo-rekreacyjne,
    - d) funkcje biurowe i finansowe (np. kancelaria adwokacka, biuro projektowe, filie banków, urzędy itp.),
    - e) możliwość zalesienia części lub całości terenów,
  - 2) w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczących sposobów zagospodarowania i zasad zabudowy jednostki urbanistycznej, o której mowa w ust.1, dokonać należy, w oparciu o opracowanie ekofizjograficzne oraz z uwzględnieniem pozostałych ustaleń niniejszego planu ochrony, odpowiedniego strefowania intensywności zagospodarowania, z wyróżnieniem strefy wyłączonej z zabudowy; strefa wyłączona z zabudowy obejmować powinna tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych, tereny chronione na mocy przepisów szczególnych oraz tereny o wysokiej wrażliwości środowiska przyrodniczego na degradację; pozostawienie niezabudowanych terenów dotyczy:
    - a) wydm i terenów sąsiadujących, których naruszenie zagraża stabilności wydm,
    - b) gruntów leśnych, jako szczególnie wrażliwych na zmiany stosunków gruntowo-wodnych,
    - c) terenów chronionych siedlisk przyrodniczych,
    - d) terenów cmentarzy – parafialnego przy ul. Złotej Jesieni, wojennego żołnierzy i oficerów poległych w czasie II wojny światowej (przewidzianego do wpisania do rejestru zabytków), ewangelicko-augsburskiego osadników niemieckich, oraz żydowskiego,
  - 3) pozostałe ustalenia określa się następująco:
    - a) maksymalną wysokość budynków, niezależnie od ich funkcji, określa się na 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - b) dachy budynków mieszkalnych i usługowych wyłącznie symetryczne o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30° - 50°; pokrycie dachu dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się także pokrycie gontem lub strzechą słomianą (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych); ustalenie to nie dotyczy ewentualnych hal sportowych i innych dużych zadaszonych obiektów sportowo-rekreacyjnych, których projekty budowlane winny być w stopniu maksymalnym zharmonizowane z otoczeniem,
    - c) udział powierzchni biologicznie czynnej w zasięgu jednostki urbanistycznej (w granicach Parku), wynosić powinien minimum 70 %, przy czym do terenów biologicznie czynnych nie zalicza się tu nieutwardzonych terenów sportowo-rekreacyjnych (np. trawiastych kortów, boisk, pól golfowych, tzw. chodników ekologicznych oraz zieleni na dachach i ścianach itp.),
    - d) nakazuje się zachowanie istniejących ciągów zadrzewień (z wyjątkiem drzew owocowych), oczek i cieków wodnych oraz terenów podmokłych,

- e) dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
  - f) ogrodzenia winny być estetyczne i szarmonizowane z otoczeniem, umożliwiające migrację drobnych zwierząt,
  - g) zakazuje się zmian stosunków wodnych niekorzystnych dla sąsiednich terenów przyrodniczo cennych, w tym celu ustala się za konieczne na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określenie głębokości posadowienia budynków.
2. Dla terenów ciągu osadniczego wsi **Tabor-Podbiel** (Zał. 3.2.1 i 3.2.2), zasięg dopuszczalnej zabudowy, tam gdzie nie został wyznaczony wg zasad określonych w § 34. ust. 2 pkt 1 i 2, ustala się w odległości 50 m od osi jezdni sąsiadującej ulicy/drogi:
- 1) tereny dopuszcza się pod zabudowę zagrodową i wolnostojącą jednorodziną zabudowę mieszkaniową oraz pod zabudowę dla indywidualnej rekreacji (letniskową),
  - 2) dopuszcza się nieuciążliwe usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep, zakład fryzjerski, kosmetyczny, usługi oświaty i kultury itp.), funkcje turystyczne (baza noclegowa i usługi gastronomiczne),
  - 3) pozostałe ustalenia określa się następująco:
    - a) usługi i funkcje, o których mowa w pkt. 2, mogą być realizowane w budynku mieszkalnym lub w odrębnym budynku a także na odrębnej działce,
    - b) minimalna szerokość frontu nowej działki – 20 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
    - c) maksymalna wysokość budynków – 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - d) dachy wszystkich budynków wyłącznie symetryczne, o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się także pokrycie gontem lub strzechą słomianą (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych),
    - e) w zagospodarowaniu każdej nowej działki budowlanej udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 50% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c,
    - f) nakazuje się zachowanie przerw pomiędzy poszczególnymi segmentami ciągu osadniczego – minimum 100 m.
3. Tereny dopełnienia i kontynuacji układu osadniczego **Dąbrówka** (Zał. 3.3.) określono na załączonym rysunku w oparciu o granice geodezyjne;
- 1) tereny dopuszcza się pod zabudowę zagrodową i wolnostojącą jednorodziną zabudowę mieszkaniową oraz pod zabudowę dla rekreacji indywidualnej (letniskową),
  - 2) dopuszcza się nieuciążliwe usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep, zakład fryzjerski, kosmetyczny, usługi oświaty i kultury itp.), funkcje turystyczne (baza noclegowa i usługi gastronomiczne) oraz funkcje biurowe i finansowe (np. kancelaria adwokacka, biuro projektów, biuro podróży, filie banków itp.),
  - 3) pozostałe ustalenia określa się następująco:
    - a) usługi i funkcje, o których mowa w pkt. 2, mogą być realizowane w budynku mieszkalnym lub w odrębnym budynku a także na odrębnej działce,
    - b) minimalna szerokość frontu nowej działki – 20 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
    - c) maksymalna wysokość budynków – 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - d) dachy wszystkich budynków wyłącznie symetryczne, o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów

dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się także pokrycie gontem lub strzechą słomianą (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych),

- e) w zagospodarowaniu każdej nowej działki budowlanej udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 70% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c.

4. Na terenach gniazdowego osadnictwa **Ponurzyce** (Zał. 3.4.) dopuszcza się dopełnienie i przyrost terenów zabudowy w 7 skupionych układach osadniczych (przysiółkach) o nazwach: Galasy, Kresy, Ponurzyca, Rynek, Szkolmaki, Zagórzaki, Mętraki;

Zasięg dopuszczalnej zabudowy, tam gdzie nie został wyznaczony wg zasad określonych w § 34 ust. 2 pkt 1 i 2, ustala się w odległości 50 m od osi jezdni sąsiadujących ulic/dróg.

- 1) tereny dopuszcza się pod zabudowę zagrodową i wolnostojącą jednorodzinną zabudowę mieszkaniową oraz indywidualną zabudowę rekreacyjną (letniskową),
- 2) dopuszcza się nieuciążliwe usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep, zakład fryzjerski, kosmetyczny, usługi oświaty i kultury itp.), funkcje turystyczne (baza noclegowa i usługi gastronomiczne),
- 3) pozostałe ustalenia dla terenów, o których mowa w ust.4, określa się następująco:
  - a) minimalna szerokość frontu nowej działki – 20 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
  - b) maksymalna wysokość budynków - 1,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 8 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
  - c) dachy budynków wyłącznie symetryczne o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się także pokrycie gontem lub strzechą słomianą (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych),
  - d) w zagospodarowaniu każdej nowej działki budowlanej udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 60% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c,
- 4) na terenach otwartych położonych w rejonie (otoczeniu) układów osadniczych wymienionych w ust. 4 (i w zasięgu projektowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego):
  - a) dopuszcza się zakrzewienia i zadrzewienia śródpolne w formie alei, szpalerów (np. wzdłuż dróg i cieków) lub grup zadrzewień,
  - b) dopuszcza się lokalizację pojedynczych obiektów turystycznych na dużych działkach – minimum 3,0 ha (np. ośrodków rekreacji i turystyki hippicznej) pod warunkiem, że nie spowoduje to dysharmonii w krajobrazie oraz nie stworzy zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego, siedlisk przyrodniczych oraz jakości powietrza i klimatu akustycznego,
  - c) zachowuje się użytkowanie rolnicze gruntów i dopuszcza sposoby zagospodarowania zgodne z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych, z wyłączeniem ferm przemysłowych oraz gospodarstw prowadzących bezściołowy chów zwierząt.

5. Na terenach śródleśnych **Emowa** (Zał. 3.5.) zasięg dopuszczalnej zabudowy, tam gdzie nie został wyznaczony wg zasad określonych w § 34. ust. 2 pkt 1 i 2, ustala się w odległości 50 m od osi jezdni ulicy Sosnowej:

- 1) tereny dopuszcza się pod jednorodziną, wolnostojącą zabudowę mieszkaniową i indywidualną zabudowę rekreacyjną (letniskową),

- 2) dopuszcza się nieuciążliwe usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep, zakład fryzjerski, kosmetyczny, usługi oświaty, kultury itp.), funkcje turystyczne (baza noclegowa i usługi gastronomiczne),
- 3) pozostałe ustalenia dla terenów, o których mowa w ust. 5, określa się następująco:
  - a) minimalna szerokość frontu nowej działki – 30 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
  - b) minimalna powierzchnia nowej działki – 1500 m<sup>2</sup>,
  - c) maksymalna wysokość budynków - 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
  - d) dachy wszystkich budynków wyłącznie symetryczne o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się pokrycie gontem lub strzechą słomianą (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych),
  - e) w zagospodarowaniu każdej działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 70% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c.
6. Teren leśny w **Starej Miłosnej** (Zał. 3.6.) dopuszcza się pod zespół zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej - na dużych działkach (typu willowego) oraz zabudowę związaną z turystyką (baza noclegowa, pensjonaty)
  - 1) pozostałe ustalenia dla terenu, określa się następująco:
    - a) minimalna powierzchnia działki – 3 000 m<sup>2</sup>,
    - b) minimalna szerokość frontu działki – 30 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
    - c) maksymalna wysokość budynku – 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu; budynki i ogrodzenia odznaczać się powinny wysokimi walorami architektonicznymi,
    - d) w zagospodarowaniu każdej działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien 80% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c, z tym że minimalny udział powierzchni zalesionej - 70%
7. Tereny leśne **Soplicowa** (Zał. 3.7.) dopuszcza się pod zabudowę o funkcjach unikatowych (np. uzdrowiskowych, leczenia specjalistycznego, naukowych itp.); dopuszcza się również publiczne funkcje oświaty, kultury oraz zespół zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej (typu willowego);
  - 1) pozostałe ustalenia dla terenów, o których mowa w ust. 7 określa się następująco:
    - a) minimalna wielkość działki – 2500 m<sup>2</sup> w przypadku funkcji mieszkaniowej oraz 5000 m<sup>2</sup> w przypadku pozostałych funkcji,
    - b) minimalna szerokość frontu działki - 30 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
    - c) wysokość nowej zabudowy nie może przekraczać 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - d) w zagospodarowaniu działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 90% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c, przy czym udział gruntów zalesionych – minimum 70%.
8. Śródleśny teren **Zbójna Góra** (w rejonie **Traktu Napoleońskiego** Zał. 3.8.) dopuszcza się pod wolnostojącą jednorodzinną zabudowę mieszkaniową lub indywidualną zabudowę rekreacyjną (letniskową);

- 1) dopuszcza się nieuciążliwe usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep), funkcje turystyczne (baza noclegowa i usługi gastronomiczne).
  - 2) pozostałe ustalenia dla terenu, określa się następująco:
    - a) minimalna powierzchnia działki – 1200 m<sup>2</sup>,
    - b) minimalna szerokość frontu działki – 30 m; dopuszcza się wtórny podział działek i scalanie działek sąsiadujących,
    - c) wysokość nowej zabudowy nie powinna przekraczać 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - d) w zagospodarowaniu działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 70% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c.
9. Teren leśny w **Zbójnej Górze** (w rejonie **ul. Janosika i ul. Kwitnącej Akacji - Zał. 3.9**), którego zasięg wyznaczono w oparciu o granice geodezyjne (własności), dopuszcza się pod jednorodziną zabudowę mieszkaniową i indywidualną zabudowę rekreacyjną (letniskową);
- 1) dopuszcza się nieuciążliwe usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep) oraz funkcje turystyczne (baza noclegowa i usługi gastronomiczne),
  - 2) pozostałe ustalenia dla terenu określa się następująco:
    - a) minimalna powierzchnia działki – 1500 m<sup>2</sup>,
    - b) minimalna szerokość frontu działki – 30 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie działek sąsiadujących,
    - c) maksymalna wysokość budynków – 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - d) dachy wszystkich budynków wyłącznie symetryczne o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się pokrycie gontem lub strzechą słomianą (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych),
    - e) w zagospodarowaniu każdej działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 70% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c, z tym, że minimalny udział powierzchni zalesionej – 60%.
10. Dla terenu leśnego w **Wiśniowej Górze (wzdłuż ul. Henryka Wierchowskiego Zał. 3.10)**; zasięg dopuszczanej zabudowy ustala się w odległości 40 m od osi jezdni ulicy;
- 1) dopuszcza się pod jednorodziną zabudowę mieszkaniową i indywidualną zabudowę rekreacyjną (letniskową),
  - 2) dopuszcza się funkcje turystyczne - obiekty bazy noclegowej i gastronomicznej,
  - 3) pozostałe ustalenia określa się następująco:
    - a) minimalna szerokość frontu działki – 30 m; dopuszcza się wtórny podział działek lub scalanie sąsiadujących działek,
    - b) maksymalna wysokość budynków – 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - c) dachy wszystkich budynków wyłącznie symetryczne o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się pokrycie gontem lub strzechą słomianą (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych),
    - d) w zagospodarowaniu każdej działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 70% wg ustaleń dotyczących

powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c, z tym, że minimalny udział powierzchni zalesionej – 60%.

11. Tereny dopełnienia układu osadniczego **Celestynowa** (*Zał. 3.11.*):
  - 1) tereny, o których mowa dopuszcza się pod jednorodziną zabudowę mieszkaniową i indywidualną zabudowę rekreacyjną (letniskową),
  - 2) dopuszcza się funkcje turystyczne - obiekty bazy noclegowej i gastronomicznej,
  - 3) pozostałe ustalenia dla terenu określa się następująco:
    - a) minimalna szerokość frontu działki – 20 m; dopuszcza się wtórny podział lub scalanie działek sąsiadujących,
    - b) maksymalna wysokość budynków – 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - c) dachy wszystkich budynków wyłącznie symetryczne o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub materiałem o podobnej fakturze;
    - d) w zagospodarowaniu każdej działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 70% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c.
12. Teren działek nr 868, 869, 870 w **Pogorzeli Warszawskiej** (*Zał. 3.12.*)przeznacza się pod cmentarz.
13. Teren dopełnienia ciągu zabudowy w **rejonie Pohulanki** (wzdłuż szosy Lubelskiej - *Zał. 3.13.*), którego zasięg określa się w odległości 70 m od osi jezdni szosy;
  - 1) dopuszcza się pod jednorodziną zabudowę mieszkaniową i indywidualną zabudowę rekreacyjną (letniskową),
  - 2) usługi związane z funkcją mieszkaniową (np. sklep, zakład fryzjerski, kosmetyczny, usługi oświaty, kultury itp.) lub funkcje turystyczne (baza noclegowa, gastronomia),
  - 3) pozostałe ustalenia określa się następująco:
    - a) maksymalna wysokość budynków (niezależnie od ich funkcji) nie może przekraczać 2,5 kondygnacji (łącznie z użytkowym poddaszem) i nie więcej niż 12 m od poziomu rodzimego gruntu do najwyższego punktu kalenicy dachu,
    - b) dachy wszystkich budynków wyłącznie symetryczne, o nachyleniu połaci (jednakowym w granicach danej działki) minimum 30°; pokrycie dachów dachówką ceramiczną, lub materiałem o podobnej fakturze; dopuszcza się także pokrycie gontem (przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych),
    - c) w zagospodarowaniu każdej działki udział powierzchni biologicznie czynnej wynosić powinien co najmniej 70% wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c.

### § 36.

Ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania strefy **terenów otwartych – nieleśnych i pozaosadniczych.**

1. Zachowuje się (jako dominujące) użytkowanie rolnicze i dopuszcza sposoby zagospodarowania zgodne z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz.U.Nr 16, poz. 78 ze zm.) o ochronie gruntów rolnych i leśnych z wyjątkiem przemysłowych ferm hodowlanych i gospodarstw prowadzących bezściółowy chów zwierząt. Preferowane ekstensywne, proekologiczne formy rolnictwa oraz gospodarstwa agroturystyczne.
2. Dopuszcza się obiekty budowlane, o których mowa w § 33 ust.2.

3. Wyznaczenie terenów pod obiekty budowlane, o których mowa w ust.2, wg zasad określonych w § 33 ust.3.
4. Zachowuje się istniejące budynki z prawem, przebudowy, zmiany funkcji, z zastrzeżeniem ust. 2, lub rozbiórki.
5. Działki z noworealizowanymi obiektami budowlanymi o funkcjach turystycznych nie powinny być mniejsze niż 3000 m<sup>2</sup>, przy czym minimum 60% działki stanowić powinna powierzchnia biologicznie czynna wg ustaleń dotyczących powierzchni biologicznie czynnej określonej w ust. 1 pkt. 3c.

### § 37.

Ustalenia dotyczące komunikacji i infrastruktury technicznej:

1. Na obszarze Parku zachowuje się istniejący układ dróg publicznych z dopuszczeniem poszerzenia ich pasów drogowych w liniach rozgraniczających (do szerokości wymaganej dla danej klasy drogi). W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się przeprowadzanie nowych dróg publicznych.
2. W pasach drogowych zakazuje się instalowania reklam i innych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z funkcją komunikacyjną drogi i bezpieczeństwem ruchu. Dopuszcza się natomiast (za zgodą właściwego zarządcy drogi) prowadzenie sieci infrastruktury technicznej i lokalizowanie urządzeń towarzyszących tym sieciom, tablic informujących o walorach Parku, budowę bezkolizyjnych przejść dla zwierząt oraz wprowadzenie ogrodzeń zabezpieczających jezdnię przed wtargnięciem zwierząt.
3. Zagospodarowanie pasa drogowego (np. wprowadzenie odwodnienia), nie może spowodować istotnych zmian warunków siedliskowych cennych zespołów przyrodniczych, zwłaszcza wskazanych do szczególnej ochrony (rezerwaty i użytki ekologiczne). Drogi, w szczególności krajowe, powinny być wyposażone w urządzenia uniemożliwiające przedostawanie się ropopochodnych i innych szkodliwych substancji do środowiska gruntowo-wodnego i – poza pasem drogowym – na powierzchnię gruntu (do ekosystemów) oraz do powietrza. Zabezpieczeniom tym służyć też powinno odpowiednie zagospodarowanie pasa drogowego.
4. Tereny zabudowane (istniejące i wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę) powinny być wyposażone w systemy odprowadzenia i unieszkodliwiania ścieków bytowych odpowiednio zabezpieczające środowisko gruntowo-wodne przed zanieczyszczeniem.
5. Należy dążyć do przeprowadzania liniowych elementów infrastruktury technicznej w wyznaczonych „korytarzach” infrastrukturalnych, w szczególności wykorzystujących pasy dróg.
6. W ogrzewaniu budynków należy stosować proekologiczne rozwiązania (m.in. wykorzystanie niskoemisyjnych paliw, np. gazu, oleju lekkiego), w tym niekonwencjonalne (np. w oparciu o energię słoneczną).
7. Gromadzenie, odprowadzenie i unieszkodliwianie odpadów stałych – zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz powiązane z systemami gospodarki odpadowej przyjętymi w danej gminie.



## **Uzasadnienie do projektu rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego w sprawie ustanowienia planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka na okres 20 lat.**

Plan ochrony dla parku krajobrazowego sporządza się na podstawie 13 b ust. 1 i 3 o ochronie przyrody i Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony dla parku krajobrazowego.

Zarząd Mazowieckiego Chojnowskiego Parku Krajobrazowego (Zarząd MiChPK) zwrócił się pismami z dnia 22 lutego 2002r. i 12 marca 2002r. sygn. MPK/6633-2/9/02/WM do właściwych terytorialnie jednostek administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, w tym Zarządu Miasta Stołecznego Warszawy, nadleśnictw, Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody i Ośrodka Ochrony Zabytkowego Krajobrazu z prośbą o upoważnienie osoby, do wzięcia udziału w pracach Komisji planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka (MPK) - łącznie do 21 instytucji. Do dnia 11.04.2002r. wpływały pisma zgłaszające osoby do udziału w pracach Komisji planu ochrony MPK - 18 instytucji przesłało zgłoszenia 1-2 osób.

Pismem z dnia 6 maja 2002r. sygn. MPK/6633-2/26/02/WM Zarząd MiChPK przesłał do Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody wykaz osób zaproponowanych do udziału w pracach Komisji planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego (MPK) oraz informację, które spośród instytucji mimo wielokrotnych telefonicznych przypomnień nie zaproponowały swego kandydata do składu Komisji planu ochrony MPK. Zarządzeniem Wojewody Mazowieckiego Nr 123 z dnia 24 czerwca 2002r. przystąpiono do sporządzenia planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego. Zgodnie z dyspozycją Wojewody Mazowieckiego wykonanie planu ochrony i przeprowadzenia procesu opiniowania zostało powierzone Dyrektorowi Zarządu MiChPK. W skład komisji weszło 24 przedstawiciele jednostek administracji rządowej, samorządu terytorialnego, nadleśnictw oraz organizacji społecznych.

Ideą powołania Komisji planu ochrony – co nie jest wymaganiem ustawowym – było zapewnienie jak najszerszego udziału społecznego w tworzeniu tak ważnego dokumentu jakim jest plan ochrony parku krajobrazowego sporządzanego na okres 20 lat.

Po tym fakcie w Zarządzie MiChPK podjęto czynności związane z wyborem wykonawcy projektu planu ochrony MPK, zgodnie z zapisami ustawy o zamówieniach publicznych. W dniu 19 lipca 2002 r. Zarządzeniem Nr 8/2002 Dyrektora Zarządu MiChPK powołana została Komisja przetargowa do oceny i wyboru ofert na wykonanie planu ochrony MPK. Dnia 20 sierpnia 2002 r. ukazało się ogłoszenie o przetargu w Biuletynie Zamówień Publicznych Nr 142 poz. 53447. Otwarcie jedynej złożonej oferty (Instytut Ochrony Środowiska) nastąpiło w dniu 1 października 2002r. Zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych postępowanie zostało unieważnione i komisja przetargowa zawnioskowała o zastosowanie negocjacji z zachowaniem konkurencji. Do negocjacji zaproszono następujące instytucje: Katedra Ochrony Środowiska - Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW, Instytut Ochrony Środowiska, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Ostatecznie w dniu 23 października 2002r. wyłoniony został wykonawca projektu planu ochrony MPK – Instytut Ochrony Środowiska, z którym dnia 4 listopada 2002r. podpisana została umowa na wykonanie projektu planu ochrony MPK.

Na skutek starań przedstawiciela Polskiej Unii Właścicieli Nieruchomości Pana Witolda Korzeniowskiego pismem z dnia 27 września 2002r. sygn. MPK/6633-2/25/02/WM, Zarząd MiChPK zobowiązał się do informowania ww. organizację o posiedzeniach Komisji planu ochrony, podczas których poruszana będzie tematyka zagospodarowania przestrzennego. Później, na skutek wejścia w życie Zarządzenia Nr 68 Wojewody Mazowieckiego (o którym mowa niżej) Pan Witold Korzeniowski został wpisany na listę członków Komisji planu ochrony MPK.

Pierwsze posiedzenie Komisji planu ochrony MPK, w którym wzięły udział 22 osoby oraz przedstawiciele wykonawcy planu – Instytut Ochrony Środowiska - Zakład Ochrony Przyrody i Krajobrazu w Warszawie odbyło się dnia 27 listopada 2002r. Celem posiedzenia było przedstawienie harmonogramu prac nad projektem planu ochrony MPK oraz sposobu zbierania wniosków do niego od reprezentowanych w Komisji jednostek i organizacji.

W związku ze zmianą ustroju m.st. Warszawy oraz zgłoszeniem kandydatur do prac Komisji przez Burmistrza Miasta Józefowa, Polski Klub Ekologiczny oraz Społeczny Komitet Obrony Praw Właścicieli Nieruchomości dnia 13 marca 2003r. weszło w życie Zarządzenie Wojewody Mazowieckiego Nr 68 zmieniające zarządzenie w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego. Tym razem w składzie Komisji znalazło się 28 przedstawicieli jednostek administracji rządowej, samorządu terytorialnego, nadleśnictw oraz organizacji społecznych.

Pismem z dnia 18 marca 2003r. sygn. MPK/6633-2/9/02/03/WM Zarząd MiChPK zwrócił się do właściwych jednostek samorządowych z przypomnieniem o przesłaniu oficjalnego stanowiska i wniosków do planu ochrony MPK w ustalonym na I posiedzeniu Komisji Planu Ochrony terminie do 31 marca 2003r. oraz ponowił swą prośbę pismem z dnia 27 marca 2003r. ze względu na małą ilość napływających opinii. Mimo wyznaczonego na dzień 31 marca 2003r. terminu przyjmowania wniosków do planu ochrony wszystkie późniejsze pisma przekazywane Zarządowi MiChPK przez jednostki samorządu terytorialnego, Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody jak i indywidualnych właścicieli nieruchomości, a zawierające wnioski - przesyłane były na bieżąco do Instytutu Ochrony Środowiska opracowującego projekt planu ochrony, celem rozpatrzenia i uwzględnienia, bądź odrzucenia.

W dniu 15 maja 2003r. odbyło się II posiedzenie Komisji Planu Ochrony MPK, w którym udział wzięło 21 osób. Celem posiedzenia było omówienie dotychczas wykonanych prac przez kierownika zespołu opracowującego projekt planu ochrony oraz prezentacja stanowisk poszczególnych instytucji przez ich przedstawicieli odnośnie oczekiwań w stosunku do opracowywanego materiału.

W związku z wnioskiem Burmistrza Dzielnicy Wawer o zmianę członka Komisji reprezentującego władze Dzielnicy, 12 września 2003r. weszło w życie kolejne Zarządzenie Wojewody Mazowieckiego Nr 168 zmieniające zarządzenie w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego.

Dnia 31 października 2003r. nastąpiło przekazanie Zarządowi MiChPK (zgodnie z umową zawartą z wykonawcą) projektu planu ochrony MPK przez Instytut Ochrony Środowiska, Zakład Ochrony Przyrody i Krajobrazu w Warszawie.

Na III posiedzeniu Komisji Planu Ochrony MPK w dniu 14 listopada 2003r, w którym udział wzięło 17 osób oraz przedstawiciele wykonawcy, przekazano na podstawie art. 13a ust. 3 ustawy z dnia 16 października 1991r. o ochronie przyrody do zaopiniowania projekt planu ochrony obecnym członkom Komisji, reprezentującym jednostki samorządowe. Zgodnie z przywołanym przepisem termin opiniowania został ustanowiony na okres 1 m-ca od dnia jego przedłożenia. Niezłożenie opinii w przewidzianym w ustawie terminie uznaje się (zgodnie z ustawą) za brak uwag do projektu planu ochrony. Projekt planu ochrony (choć ustawa tego nie przewiduje) otrzymali również inni obecni członkowie Komisji planu ochrony MPK. Pozostałym jednostkom i organizacjom dostarczono go w dniu 18 listopada 2003r. lub niezwłocznie przesłano. Dodatkowo na skutek wniosku reprezentanta Urzędu m.st. Warszawy - Biura Ochrony Środowiska projekt planu ochrony przesłano celem zaopiniowania Prezydentowi Warszawy pismem z dnia 29 grudnia 2003r. sygn. MPK/6633-2/31/03/WM.

Na IV posiedzeniu Komisji planu ochrony MPK, w dniu 19 grudnia 2003r., w którym udział wzięło 16 osób oraz przedstawiciele wykonawcy projektu planu ochrony, członkowie Komisji przedstawili stanowiska dotyczące projektu planu ochrony MPK reprezentowanych przez siebie jednostek i organizacji.

Zaznacza się, w ramach procesu negocjacyjnego przeprowadzono profesjonalne warsztaty komunikacji społecznej w związku z planem ochrony oraz w zależności od składanych przez samorządy potrzeb, przedstawiciele Wojewody, tj. Dyrekcja Parku i Wojewódzki Konserwator Przyrody uczestniczyli w posiedzeniach Komisji Rad Dzielnicowych i Gminnych.

Opinie do projektu planu ochrony MPK przesłały następujące jednostki i instytucje:

**A. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – opinia z dnia 12.12.2003r.**

Opinia pozytywna bez uwag.

**B. Miasto stołeczne Warszawa - Z-ca Prezydenta m.st. Warszawy – opinia z dnia 30.01.2004r.**

Opinia zawiera szereg uwag ogólnych i szczegółowych.

- uznano projekt planu ochrony za opracowanie wyczerpujące problematykę określoną w ustawie o ochronie przyrody i rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planu ochrony dla parku krajobrazowego,
- zaproponowano rozszerzenie projektu planu ochrony o analizę obciążeń finansowych wynikających ze struktury własności oraz z proponowanych zasad ochrony i wytycznych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze wskazaniem kogo będą dotyczyć obciążenia ze względu na ograniczenie korzystania z nieruchomości. Analizując te propozycję uznano, że konieczność sporządzenia takiej analizy nie wynika z przepisów prawnych. Najprawdopodobniej prezydentowi chodziło tu prawdopodobnie o grunty, które zarówno aktualnie jak i przed 1.01.2004r. (w związku z utratą mocy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) nie posiadały prawa do zabudowy (rolne i leśne). Jednoznacznie stwierdza się, że utrzymanie w planie ochrony na tych nieruchomościach dotychczasowego użytkowania nie ograniczy możliwości korzystania z nieruchomości zgodnie z ich dotychczasowym przeznaczeniem. Należy z całą mocą podkreślić, że plan ochrony wskazuje na wartościowe ze względów przyrodniczych i krajobrazowych obszary do objęcia inną, niż park krajobrazowy formą ochrony przyrody. Jest to jedynie nakreślenie kierunków działań dla Zarządu Parków, który do każdej propozycji wykona szereg ustaleń wstępnych diagnozujących możliwość przystąpienia do ustanowienia na danym terenie obszaru chronionego. Zarówno w przypadku powiększenia parku krajobrazowego jak i utworzenia rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych czy zespołów przyrodniczo-krajobrazowych zachowane zostaną procedury określone stosownymi przepisami prawnymi, a odnośnie rezerwatów dodatkowo z zastosowaniem art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, który powiada, że *„Poddanie pod ochronę przez tworzenie parków narodowych lub uznawanie za rezerваты przyrody obszarów, które stanowią nieruchomości nie będące własnością Skarbu Państwa, następuje za zgodą właściciela, a przy braku tej zgody - w trybie wywłaszczenia za odszkodowaniem.”* Analizując opinię Prezydenta warto dodać, że podstawowym zadaniem parku krajobrazowego jest ochrona walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Zarząd Parków nie jest odpowiedzialny za zalesienia dokonane w okresie powojennym, stąd nie jest zasadnym oczekiwanie, aby to właśnie Dyrektor tegoż Parku czy Wojewoda zaspokoiли roszczenia właścicieli. O tym fakcie przedstawiciele Prezydenta byli wielokrotnie informowani - jeszcze przed przystąpieniem do prac nad planem ochrony. Zaspokojenie roszczeń wszystkich właścicieli (nawet gdyby były uzasadnione – choć winno to być stwierdzone przez Sąd Powszechny) bez naruszenia celów i zasad ochrony MPK nie jest to możliwe. Przy czym plan ochrony, na niektórych terenach dopuszcza możliwość lokalizacji nowej zabudowy, choć nie pozostanie to bez wpływu na walory przyrodnicze i krajobrazowe Parku (jednostki osadnicze: Aleksandrów,

Pohulanka, Wesoła). Jest to rozwiązanie kompromisowe, które częściowo złagodzi konflikt, o którym mowa,

- w § 4 ust. 1 lit. a niniejszego projektu rozporządzenia w sprawie planu ochrony zapisano możliwość przeprowadzenia planowanej trasy szybkiego ruchu (ewentualnie autostrady), przecinającej północną część Parku. Zakłada się w tym przypadku na etapie projektowania zastosowanie rozwiązań technicznych zabezpieczających w maksymalny sposób walory przyrodnicze tego terenu. Zapis ten jest efektem spotkania przedstawicieli Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych i Autostrad z II Wicewojewodą Mazowieckim w obecności przedstawicieli Wydziału Środowiska i Rolnictwa Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego,

Uwagi szczegółowe jednostek podległych Prezydentowi Warszawy:

- **Urząd m.st. Warszawy, Naczelny Architekt Miasta – opinia z dnia 15.12.2003r.**
  - uwagi ogólne zostały częściowo uwzględnione w projekcie rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony,
  - uwaga o konieczności zastosowania przepisów artykułu 36 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i mogących wynikać z tego tytułu roszczeniach właścicieli nieruchomości, którym wg opinii Naczelnego Architekta Miasta ograniczono lub uniemożliwiono korzystanie z nieruchomości w dotychczasowy sposób nie znajduje uzasadnienia, gdyż zapisy projektu planu ochrony nie powodują takich ograniczeń (co wykazano wyżej). W wyniku uwzględnienia wniosków przekazanych przez władze dzielnic Wesoła i Wawer, jak i późniejszych negocjacji zapisy planu ochrony MPK po jego ustanowieniu na znacznych obszarach pozwolą na uruchomienie procedur zmierzających do zainwestowania terenów dotychczas przeznaczonych na inne cele nie związane z budownictwem. W projekcie rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK znalazł się zapis, iż na terenach poza wyznaczonymi jednostkami osadniczymi adaptuje się ustalenia dotychczas obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w pełnym zakresie. Warto podkreślić, że Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony dla parku krajobrazowego nie stawia wymogu dokonywania analizy możliwych obciążeń finansowych, wynikających z proponowanych zasad ochrony walorów przyrodniczych. Zgodnie z Art. 24. ust. 2 grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu. Zapis ten był uwzględniany podczas formułowania treści projektu planu ochrony MPK. Nie ogranicza się więc, ani nie uniemożliwia korzystania z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem. Problem właścicieli nieruchomości, których działki zostały zalesione w okresie powojennym nie mieści się w zakresie opracowania, jakim jest plan ochrony parku krajobrazowego,
  - nie stwierdzono kolizji pomiędzy zapisami projektu planu ochrony MPK, a ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ewentualna realizacja inwestycji drogowych (Południowa i Wschodnia Obwodnica Warszawy) powinna uwzględniać rozwiązania techniczne, które pogodzą cel publiczny i ochronę rezerwatową,
  - uwagę na temat użytej terminologii przyjęto i dokonano przeglądu tekstu projektu rozporządzenia w tym zakresie,
  - nie ma obowiązku wynikającego z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 kwietnia 2002r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony dla parku krajobrazowego naniesienia granic gmin na mapach w ramach planu ochrony. Plan ochrony sporządza się na 20 lat. Granice administracyjne mogą ulegać zmianom, co miało miejsce w ciągu ostatnich 20 lat,
  - niektóre uwagi szczegółowe zawarte w opinii Naczelnego Architekta Miasta mają charakter subiektywny, nie podają konkretnych uzasadnień, wobec tego trudno się do

nich odnieść. Część dotyczyło propozycji zmian redakcyjnych, nie mają więc znaczenia dla zapisów niniejszego projektu rozporządzenia. Ustalenia dotyczące lasów powinny być szczegółowo rozwinięte w planach urządzenia gospodarstwa leśnego. Uwaga wskazująca na wątpliwości z obowiązującymi przepisami w odniesieniu do jednego z zakazów została uwzględniona – zapis usunięto. Niektóre z zapisów przeredagowano zgodnie z uzasadnionymi sugestiami. Ponadto propozycja ponownego rozważenia wniosków zawartych w piśmie skierowanym do Wojewody Mazowieckiego przez Zastępcę Prezydenta m.st. Warszawy w październiku 2003r. została zrealizowana poprzez kilkukrotne spotkania i wypracowanie kompromisowego rozwiązania. Rezultatem jest zmiana projektu planu ochrony polegająca na dopuszczeniu znacznych obszarów pod zainwestowanie,

- odnosząc się do uwagi o niezbędności opisanie granic terenów dopuszczalnej zabudowy z zastosowaniem podziałów geodezyjnych stwierdzić należy, że te ulegają zmianom; przyjęty opis jest wystarczająco precyzyjny,
  - uwagę dotyczącą zabudowy wzdłuż ulic ponownie przeanalizowano i dokonano korekty,
  - uwagę dotyczącą minimalnej powierzchni działki uwzględniono; w części dotyczącej minimalnej części zalesionej uwagę odrzucono.
- **Urząd m.st. Warszawy, Biuro Ochrony Środowiska – opinia z dnia 18.12.2003r.**
    - Uwagę ogólną dotyczącą określenia adresatów zakazów i nakazów uwzględniono w rozporządzeniu w sprawie ustanowienia planu ochrony,
    - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 kwietnia 2002r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony nie nakłada obowiązku analizy kosztów. Plan ochrony wskazuje na wartościowe ze względów przyrodniczych i krajobrazowych obszary do objęcia ochroną. Jest to jedynie nakreślenie kierunków działań dla Zarządu Parków, który do każdej propozycji wykona szereg ustaleń wstępnych diagnozujących możliwość przystąpienia do ustanowienia na danym terenie obszaru chronionego. Zarówno w przypadku powiększenia parku krajobrazowego jak i utworzenia rezerwatów przyrody zachowane zostaną procedury określone stosownymi przepisami prawnymi kwestę tę przeanalizowano wyżej),
    - wykazane błędy redakcyjne zostały usunięte,
    - uwagi dotyczące wykazu pomników przyrody uwzględniono; zapis zweryfikowano. Lokalizację pomników przyrody przyjęto zgodnie z wykazem uzyskanym od Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Tym niemniej warto zauważyć, że w przypadku pomników przyrody - zgodnie z art. 39 ust.3 ustawy z dnia 16 października 1991 r o ochronie przyrody starosta (a więc władze samorządowe m.st. Warszawy) prowadzi rejestr pomników przyrody.
  - **Burmistrz Dzielnicy Wawer m. st. Warszawy – opinia z dnia 19.12.2003r.**
    - Zarząd Dzielnicy Wawer m.st. Warszawy podjął w dniu 12 grudnia 2003r. Uchwałę nr 70 w sprawie upoważnienia Burmistrza Dzielnicy Wawer do przedstawienia Wojewodzie Mazowieckiemu opinii w sprawie planu ochrony MPK. W opinii tej stwierdzono obawy dotyczące utworzenia nowych form ochrony przyrody w MPK. Kwestia ta wyjaśniona została w odniesieniu się do opinii przedstawionych powyżej,
    - w odniesieniu do uwag dotyczących zakazów wyjaśnia się, iż w treści projektu rozporządzenia w sprawie planu ochrony MPK znalazły się w tej formie jedynie zapisy zgodne z art. 26a ustawy o ochronie przyrody. Problem planowanej lokalizacji POW został wyjaśniony w odniesieniach do wcześniejszych opinii,
    - wiele innych uwag zostało uwzględnionych, część nie ma znaczenia dla zapisów rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK,
    - odnosząc się do propozycji zmiany granic MPK zgodnie z art. 13a ust.1 dla parku krajobrazowego sporządza się i realizuje plan ochrony. Zmiana granic parku krajobrazowego stanowi odrębną procedurę, którą regulują zapisy art. 24 ust. 6 ustawy

o ochronie przyrody: „Zniesienie parku krajobrazowego lub ograniczenie jego obszaru następuje w drodze rozporządzenia wojewody w razie utraty wartości, dla których ochrony park został utworzony, po zaopiniowaniu przez wojewódzką komisję ochrony przyrody oraz właściwe miejscowo organy zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego.” Prace nad projektem planu ochrony nie wskazały na utratę wartości, która mogłaby być podstawą do zniesienia ochrony w formie parku krajobrazowego na terenie obecnego MPK,

- warto zaznaczyć ustosunkowując się do uwag Burmistrza, że opiniowany plan ochrony nie zakazał realizacji budownictwa mieszkaniowego, jak również lokalizacji inwestycji celu publicznego na obszarze Parku. Wskazał jedynie tereny, gdzie nowa zabudowa może oraz gdzie nie powinna być realizowana. Trudno sobie wyobrazić brak takiego ustalenia w planie ochrony,
- w odniesieniu do wniosku dotyczącego terenów rozwoju zabudowy (w szczególności Aleksandrowa), istotna zmiana w stosunku do projektu pierwotnego nastąpiła – po odbytych spotkaniach (w siedzibie Wojewody Mazowieckiego, Urzędu Miasta i Dyrekcji Parku i w Wydziale OŚiR). Zmiana ta polega na powiększeniu m.in. zasięg terenów dopuszczalnej zabudowy,
- nie wydaje się słuszny zarzut o dopuszczeniu inwestycji celów publicznych w ograniczonym zakresie, skoro przewidziano je poza wyznaczonymi jednostkami osadniczymi,
- odnośnie zabudowy mieszkaniowej – powiększono znacznie tereny z dopuszczeniem takiej funkcji, chociaż z pewnością nie wszystkie indywidualne wnioski zostały uwzględnione. Odnośnie zabudowy siedliskowej na terenach rolnych – zapis wycofano, natomiast w projekcie rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK zapisano: „Zachowuje się (jako dominujące) użytkowanie rolnicze i dopuszcza sposoby zagospodarowania zgodne z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z wyjątkiem przemysłowych ferm hodowlanych i gospodarstw prowadzących bezściółowy chów zwierząt; preferowane ekstensywne, proekologiczne formy rolnictwa oraz gospodarstwa agroturystyczne.”,
- nie znalazła uzasadnienia propozycja skreślenia zapisu, że wyznaczenie terenów pod zabudowę na terenach leśnych nie może istotnie naruszyć celów ochrony Parku. Wbrew obawom o dowolną interpretację organów opiniujących, w treści projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK cele ochrony są jasno określone. Ustalenie poddano poprawce redakcyjnej,
- w odniesieniu do dalszych uwag dotyczących możliwości i zakresu lokalizowania zabudowy na terenie MPK w dzielnicy Wawer, po wyżej wspomnianych spotkaniach o charakterze negocjacyjnym zapisy projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK w tym względzie uległy znacznym zmianom w stosunku do projektu planu ochrony przedłożonego do zaopiniowania w listopadzie 2003r. Część uwag szczegółowych o istotnym znaczeniu zostało uwzględnionych. Ponadto całkowicie zmieniono ustalenia dot. Aleksandrowa, uwzględniając uzgodnienia dokonane na spotkaniach z udziałem przedstawiciela Dzielnicy. Parametry dotyczące minimalnej powierzchni działek i szerokości frontu określono dla terenów z dopuszczoną zabudową w celu uniknięcia zbyt dużej intensywności zabudowy na terenie poddanym ochronie w formie parku krajobrazowego.
- **Burmistrz Dzielnicy Wesoła m.st. Warszawy – opinia z dnia 17.12.2003r.**
  - Uwagi o charakterze ogólnym dotyczą ponownie praw właścicieli nieruchomości objętych dawnymi planami parcelacyjnymi, które nie posiadały przed ustanowieniem Parku jak i obecnie prawa do zabudowy i związanymi z tym roszczeniami oraz oczekiwania, iż plan ochrony parku krajobrazowego rozwiąże problemy prawne, ekonomiczne, a przede wszystkim społeczne. Odniesienie się do tych zarzutów zostało wyżej zaprezentowane,

- ponadto wniesiono ponownie o uwzględnienie możliwości dopuszczenia zabudowy w trzech obszarach: Pohulanka – wniosek uwzględniono ze względu na położenie wzdłuż ruchliwej drogi krajowej (Szosa lubelska), co obniża znacznie wartość przyrodniczą tego obszaru; Daków – wniosek odrzucono ze względu na to, iż obszar ten stanowi integralną część kompleksu leśnego; Macierowe Bagno – uwzględniono w nieznacznym zakresie biorąc pod uwagę sąsiedztwo planowanego użytku ekologicznego oraz położenie w pobliżu „korytarza” łączącego dwie części północnego rejonu MPK.

Reasumując opinie władz Warszawy. Wiele z uwag ogólnych i szczegółowych uznano za zasadne i uwzględniono przy formułowaniu zapisów projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK. W kwestii zagospodarowania przestrzennego odbyły się dodatkowo spotkania z przedstawicielami władz Warszawy i Dzielnicy Wawer, w wyniku których dokonano znacznych zmian zapisów jak i zasięgów dopuszczonych do zabudowy terenów. Ostatnie w dniu 31 marca 2004 w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa MUW w obecności: Dyrektora Wydziału Środowiska i Rolnictwa, Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, Dyrektora Zarządu PKMChiB, Kierownika Wydziału Planowania Przestrzennego m.st. Warszawy i Burmistrza Dzielnicy Wawer.

**C. Starostwo Powiatowe w Otwocku – opinia z dnia 19.12.2003r.**

Opinia pozytywna.

**D. Starosta Powiatu Garwolińskiego – opinia z dnia 22.12.2003r.**

Opinia pozytywna.

**E. Prezydent Miasta Otwocka – opinia z dnia 16.12.2003r.**

Opinia pozytywna z uzasadnionymi i uwzględnionymi uwagami.

**F. Burmistrz Miasta Józefowa – opinia z dnia 19.12.2003r.**

W przesłanych uwagach i wnioskach wskazano na trzy obszary, z których dwa mogą w świetle zapisów projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK nadal być przeznaczone pod usługi zdrowia. Trzeci, położony nad rzeką Mienią nie został uwzględniony jako obszar z dopuszczoną zabudową ze względu na bliskie sąsiedztwo rezerwatu przyrody „Świder”.

**G. Urząd Gminy Wiązowna – opinia z dnia 15.12.2003r.**

Negatywna opinia wyrażona w formie Stanowiska Rady Gminy Wiązowna, uzasadniającego, że projekt planu ochrony nie uwzględnia istniejącej zabudowy (argument niezrozumiały, gdyż zapisy projektu planu ochrony nie uniemożliwiają z korzystania z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem) oraz „*uprawnień właścicieli do warunków zabudowy wynikających z obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego*”. Potwierdzeniem stanowiska Rady Gminy jest opinia podpisana przez Wójta Gminy Wiązowna, w której wzywa „*Pana Wojewodę do usunięcia naruszeń prawa zawartych w przedmiotowym projekcie.*” Opinia nie zawiera jednak konkretnych, szczegółowych uwag. W dniu 19 grudnia 2003r. na IV posiedzeniu Komisji Planu Ochrony przedstawicielka Gminy Wiązowna została poproszona o pilne przesłanie wykazu obszarów, które w momencie wejścia w życie planu ochrony naruszają interesy właścicieli nieruchomości wraz z lokalizacją, numerem działek i rodzajem użytku gruntu w celu stwierdzenia zasadności stanowiska Gminy Wiązowna. Zarząd PK MChiB nie otrzymał takich materiałów. Obawy, co do konieczności wypłat odszkodowań zabezpiecza w projektowanym rozporządzeniu w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK zapis, iż „*adaptuje się ustalenia dotychczas obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w pełnym zakresie*”, który niejako uwzględnia uwagi zawarte w opinii Gminy Wiązowna. Ponadto w uzasadnieniu opinii uznano, że zakazy zabudowy terenów nieleśnych ustalone w projekcie planu ochrony MPK nie wynikają z przepisów prawa, w tym z ustawy o ochronie przyrody. Projekt rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK nie zakazuje zabudowy na terenie MPK, a jedynie wskazuje jej lokalizację i warunki realizacji tak aby miało to możliwie najmniejszy negatywny wpływ na istniejące wartości przyrodnicze i krajobrazowe MPK. Celem i warunkiem istnienia MPK jako obszaru wchodzącego w skład

krajowego systemu obszarów chronionych jest zachowanie tych walorów i nie jest to możliwe bez wskazywania w planie ochrony sposobów ograniczania i eliminacji zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych, do których nie sposób nie zaliczyć przeznaczania nowych terenów pod zabudowę. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 kwietnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania projektu planu ochrony dla parku krajobrazowego plan ochrony winien zawierać m.in. opis sposobów ochrony ekosystemów leśnych przed szkodliwym działaniem czynników antropogenicznych oraz sposobów ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych. Ograniczenie zabudowy jest jednym z takich sposobów. Ponadto ograniczeniem takim są ustalenia art. 47a ustawy o ochronie przyrody.

#### **H. Urząd Gminy Celestynów – opinia z dnia 12.12.2003r.**

Zgłoszone uwagi w większości zostały uznane za uzasadnione i uwzględnione przy redagowaniu zapisów projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK. Zasięg jednostek osadniczych został zweryfikowany.

#### **I. Wójt Gminy Osiek – opinia z dnia 29.12.2003r.**

Samorząd Gminy Osiek negatywnie zaopiniował zapisy dotyczące zaproponowanego przez autorów projektu planu ochrony rozszerzenia granic MPK, co nie ma istotnego znaczenia dla zapisów projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK, jako że dotyczą one Parku w aktualnych granicach. Powołanie parku krajobrazowego na nowych terenach będzie wymagało odrębnej procedury z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych, w tym uzgodnienia z samorządem gminnym. Ogólne uwagi dotyczące ewentualnych odszkodowań dotyczą nieruchomości, które aktualnie nie posiadają prawa do zabudowy. Stwierdzenie, że właściciele „*mają pełne prawo do korzystania z nieruchomości w zakresie zgodnym ze społecznym i gospodarczym przeznaczeniem nieruchomości*” nie bierze pod uwagę zapisów art. 22 Konstytucji RP: „ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny”. Plan ochrony parku krajobrazowego na mocy ustawy o ochronie przyrody formułując ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego chroni ważnego interesu publicznego, jakim jest ochrona przyrody. Właściciele mogą w Parku korzystać ze swych nieruchomości w takim zakresie w jakim ustalone to zostanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zapisów planu ochrony MPK.

Na opinię całej Komisji planu ochrony składają się opinie cząstkowe, które znajdują się w aktach sprawy. Są to w szczególności opinie:

- Nadleśnictwa Drewnica – opinia z dnia 15.12.2003r.
- Ligi Ochrony Przyrody – opinia z dnia 18.12.2003r.
- Polskiego Klubu Ekologicznego - Region Mazowsze – opinia z dnia 19.12.2003r.
- Nadleśnictwa Celestynów – opinia z dnia 19.12.2003r.
- Stowarzyszenia „Chrońmy Mokradła” – opinia z dnia 10.01.2004r.
- Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Wydziału Środowiska i Rolnictwa – opinia z dnia 19.12.2003r.

**Na opinię Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Wydziału Środowiska i Rolnictwa składają się:**

1. Uwagi techniczne.
2. Opinia Wydziału Rozwoju Regionalnego MUW jako właściwego ds. planowania przestrzennego, pismo z dnia 04.12.2003r. znak WRR-III-7041/3100/03
3. Opinia Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody do „Operatu zagospodarowania przestrzennego.

Poniżej przedstawia się odniesienie się wykonawcy do poruszonych kwestii.

Ad.1

Uwagi uwzględniono i dokonano stosownych poprawek. Odnośnie odwołań do literatury ponownie przejrano tekst pod tym kątem. Według terminologii leśnej pojęcie „zrębu zupełnego” oznacza skutek działania rębni; autorzy opracowania nie zgadzają się z opinią o stosowaniu rębni wielkopowierzchniowych, przebudowę można dokonywać sukcesywnie;



pełna lista gatunków chronionych podana jest w innych częściach opracowania m.in. w Operacie generalnym.

Odnosnie wytycznych do rezerwatu przyrody „Las Sobieskiego” autorzy korzystali ze wszystkich dotychczas istniejących opracowań, w niektórych przypadkach przeprowadzono również konsultacje z ich autorami.

Przebudowa drzewostanów niezgodnych z siedliskiem jest zadaniem, wynikającym z Zarządzenia nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 1999r., powyższe zadania należy prowadzić sukcesywnie zgodnie z planem gospodarki leśnej; pewna ogólnikowość w zaleceniach dotyczących gospodarowania w lasach jest celowe ze względu na pozostawienie tej kwestii zarządcy lasów. Informacje dotyczące walorów kulturowych pozyskiwano i konsultowano u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, autorzy opracowania przeprowadzili wizje w terenie. Inwentaryzacja pod kątem wytypowania obiektów do ochrony wykrczała poza prac nad planem ochrony, wprowadzono w planie ochrony zalecenie, dotyczące przeprowadzenia inwentaryzacji i waloryzacji obiektów o wartościach kulturowych na terenie MPK.

#### Załącznik 2

Operat zagospodarowania przestrzennego

- ad 1 - w projekcie rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK uzupełniono zapisy dotyczące możliwości realizacji usług na wymienionych terenach.
- ad 2 - uwagę uwzględniono; ustalenie zostało doprecyzowane i dotyczy nowych realizacji, a nie istniejącej już zabudowy.
- ad 3 - świadomie pominięto parametr powierzchni działki dla wymienionych terenów gdyż w tym przypadku nie jest to konieczne.
- ad 4 - uwagę uwzględniono; odpowiednio doprecyzowano zapis.
- ad 5 - minimalna szerokość frontu działek dotyczy zasad dokonywania podziału na działki budowlane, czyli scalania lub podziału wtórnego.
- ad 6 - niesymetryczne dachy są niezgodne z tradycjami budownictwa w regionie.
- ad 7 - możliwość lokalizacji celów publicznych dopuszczają przepisy ustawy z dnia 16 października 1991r o ochronie przyrody.
- ad 8 - do kompetencji planu ochrony Parku nie należy wskazanie szczegółowych sposobów rozwiązań w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną jednostek osadniczych; jest to problem jednostek samorządu terytorialnego.
- ad 9 - na obszarze MPK nie ma terenów zamkniętych.
- ad 10 - plan ochrony sporządzany był w skali 1:25000, a pomocniczo zastosowano skale 1:10000 (załącznik graficzny: 4-11). Na wymienionych typach podkładów nie ma numerów ewidencyjnych działek; wobec czego nie było możliwości wykorzystania ich do określenia zasięgów terenów dopuszczalnej zabudowy. Natomiast w punkcie 8 i 10 opiniowanego operatu (Ustalenia ogólne) określono szczegółowe zasady umożliwiające jednoznaczny identyfikację tych granic przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego).

Uwaga ogólna. Po przeanalizowaniu wszystkich nadesłanych opinii oraz odbyciu konsultacji z przedstawicielami zainteresowanych stron dokonano w planie ochrony istotnych zmian w stosunku do opiniowanego projektu w zakresie zarówno zasięgów dopuszczalnej zabudowy jak i ustaleń dotyczących zasad zagospodarowania przestrzennego.

Załącznik 3. Uwagi zostały uwzględnione zarówno przy redakcji finalnej edycji planu ochrony (części tekstowej jak i graficznej) jak i nad projektem rozporządzenia. Co do precyzji załączonych do operatu zagospodarowania przestrzennego mapek, była ona zdeterminowana ich skalą – patrz także ad 10, dotyczącą opinii zawartej w załączniku nr 2.

Reasumując. Opinie ww. instytucji zawierające szereg uwag głównie na temat zagospodarowania przestrzennego, a zwłaszcza zbyt dużych rygorów i ograniczania właścicieli nieruchomości w dysponowaniu ich własnością czy „finansowego zadośćuczynienia” (na co zwracały uwagę niektóre samorządy gminne) nie zostały określone

przez ich autorów jako negatywne. Wprost przeciwnie. Dominującym stało się stwierdzenie dotyczące zbyt dużych ustępstw na rzecz samorządów w zakresie dopuszczenia zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych. Można więc jednoznacznie wnosić, że zapisy projektowanego planu ochrony są kompromisem, wprowadzającym nie zadawalającym w pełni żadnej ze stron. Jednak tylko kompromis zwiększa znacząco prawdopodobieństwo skutecznej realizacji tego planu. Uwzględnienie wszystkich wniosków o dopuszczenie inwestowania na terenie MPK stałoby się poważnym zagrożeniem dla jego funkcjonowania w sieci obszarów chronionych Polski, a nawet podważyłoby sens utrzymania na tym terenie tej formy ochrony przyrody, niszcząc walory przyrodnicze i krajobrazowe Parku. Z drugiej zaś strony zupełne niedopuszczenie zabudowy w granicach Parku zwiększyłoby chaos w planowaniu przestrzennym, wzrost samowoli budowlanych, narastającą niechęć (a nawet agresję) w stosunku nie tylko do samej idei ochrony przyrody, ale też fizyczną nienawiść w stosunku do poszczególnych składników chronionej przyrody w Parku.

Po analizie opinii i negocjowaniu z niektórymi jednostkami zmian, a następnie ich wprowadzaniu Zarząd Parków przystąpił do właściwej poprawy projektu Rozporządzenia Wojewody w sprawie ustanowienia planu ochrony MPK. Projekt ten był na bieżąco konsultowany z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody, Nadleśnictwem Celestynów (w zakresie ochrony przyrody w lasach Skarbu Państwa), Ministerstwem Środowiska – Departamentem Ochrony Przyrody. W konstruowaniu układu niniejszego projektu rozporządzenia opierano się na wzorcowym projekcie rozporządzenia opracowanym przez Ministerstwo Środowiska – Departament Ochrony Przyrody. Zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt. 3 ustawy o ochronie przyrody projekt rozporządzenia został zaopiniowany pozytywnie (z uwagami uwzględnionymi w niniejszym projekcie) przez Wojewódzką Komisję Ochrony Przyrody przy Wojewodzie Mazowieckim w dniu 1 kwietnia 2004r.

Zapisy zawarte w projekcie niniejszego rozporządzenia nie stoją w sprzeczności z aktualnie obowiązującym prawem (w szczególności art. 13a i 13 b oraz art. 26a i art. 47a ustawy o ochronie przyrody), dopuszczając gospodarowanie zgodnie z aktualnym sposobem zagospodarowania gruntów, a uwzględniając częściowo wnioski jednostek samorządu terytorialnego dając możliwość inwestowania z pewnymi ograniczeniami zabezpieczającymi przed utratą walorów krajobrazowych i przyrodniczych Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Cz. Łaszka.

Protokoły spotkań oraz pisma przywołane w niniejszym uzasadnieniu znajdują się w aktach sprawy.

Plan ochrony dla parku krajobrazowego ustanawia Wojewoda w trybie rozporządzenia na podstawie art. 13a ust. 6 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody.